216
SEP 14 1953

VIENYBĖ

LXVII 36 N. • 412 BEDFORD AVE., BROOKLYN 11, N. Y. RUGSĖJO (SEPT.) 11 D., • 1953 M. • KAINA 10c.

DABAR

Kyliai ir šlėga
Amerikos sparnai
Anų dienų aidas
Atbulas filmas

JUOZAS TYSLIAVA

Dabartinis republikonų administracijos vidaus ir užsienio politikos kursas būtų galima apibūdinti vienu, mums visiems labai gerai žinomu, sakiniu:

„Kylys kylį, o kylius — šlėga.

Kaip žinoma, prezidentas Eisenhoweris pakartotinai yra žadėjęs sumažinti mokesčius.

Ir be aiškinimo yra aišku, ką tai reiškia republikonams, besiruošiantiems ateinančių metų rinkimams.

Bet...

Pamėgink sumažinti mokesčius, nesubalansavęs biudžeto.

Pamėgink subalansuoti biudžetą, neumažinęs ginklavimosi išlaidų.

Štai kodėl tas bet yra toks didelis bet.

***

Taigi dabar imk ir padaryk, žmogau, taip, kad būtų vilkas sotus ir avis čiela.

Ar jūs, būdami Eisenhowerio vietoje, galėtumėte sumažinti ginklavimosi išlaidas, DABAR, kai, be atominės bombos, Maskolenkovas (atsiprašau, Malenkovas), turi dar ir vandenilio?

Juk tai vistiek, kaip mėginti grąžinti rastą į trūbelę po to, kai jūs su ja išsiplovėte dantis.

Eisenhowerio žodžiai ne klimpės — po kampus nesimėtos — bet kaip jis, rinkimams artėjus, pasiaiškins piliečiui, kuriam buvo žadėta sumažinti mokesčiai?

Tai klausimas, kurį, žinoma, pirmiausia mėgins lukštenti demokratų partijos demagogai.

***

Praeitą savaitgalį Amerika šventė auksinę savo aviacijos sukaktį.

Mat, prieš 50 metų broliai Wilbur ir Orville Wright iš Dayton, Ohio, pasigamino "lekiančią mašiną".

Bet veltui tie du dviračių gamintojai tada beldėsi į Kongreso ir Armijos duris.

Paradoksas. Neradę pritarimo savo tėvynėje, broliai Wright net buvo nuvykę pas karalių Alfonsą XIII...

Mat, jie staiga prisiminė Ispanijos valdovų, karaliaus Ferdinando ir karalienės Izabelės, paramą Kristupui Kolumbui...

Jeigu ne prezidento Theodoro Roosevelto "pioniėriška dvasia" ir, svarbiausia, 25,000 dolerių, kuriuos jis pats tam tikslui asignavo, tai vargiai ar ir 1909 metais Amerika būtų turėjusi sparnus.

***

Prašau pasiklausyti mirusių dienų aido.

Štai 1911 m. birželio 1 d. Lietuvos Ūkininke, korespondencijoje iš Valstybės Dūmos, rašoma, "kad Peterburgo miesto viršininkas pasielgė prieš įstatymus..."

Mat, Valstybės Dūmos atstovas A. Bulota buvo nubaustas 6 savaitėms kalėti "už tai, kad jis, nepranešęs policijai, leido savo bute pernakvoti dviems studentams..."

A. Bulota, kalbėdamas Dūmos posėdyje, tada pareiškė, kad "pagal įstatymus, atstovą gali areštuoti tik teismui nutarus". Girdi, —

"Miliukovas (k. d.) prie to pridėjo, kad tokiuo pasielgimu miesto viršininkas išeidžia ne tik Bulotą, bet ir visus atstovus ir visą Dūmą. Todėl pataria Dūmai pareikalauti prezidiumo, kad pasirūpintų apsaugoti Dūmos atstovus nuo policijos sauvalės."

ADENAUERIS RINKIMUOSE NUŠLAVĖ SAVO PRIEŠUS

Vakarų Vokietijos rinkimais yra patenkintos Jungtinės Valstybės, kurių tikslas sujungti Vakarų Europą kovai su komunizmo grėsme.

Vakarų Vokietijos rinkimuose, kurie įvyko praeitą sekmadienį, atrodo, kanclerio Adenauerio koalicija bus nušlavus savo priešus. Bonnos respublikos piliečiai, balsuodami už dr. Adenauerį ir jo partijos koaliciją, tuo patim parodė, kad jie remia jo programą. Adenauerio programa: ginkluotis prieš Sovietų Sąjungos agresiją, ir eiti išvien su Vakarų valstybėmis.

Vakarų Vokietijos piliečių daugumos pasisakymas už Adenauerio koaliciją, valdžiusią kraštą per pastaruosius ketverius metus, yra skaudus smūgis ne tik komunistams, bet ir naciams.

Šiuose rinkimuose buvo renkama 484 atstovai į Bundestagą. Pusė narių buvo renkama tiesioginiu balsavimu, o kita pusė — vadinama proporcinės reprezentacijos sistema. Kiekvienas balsuotojas turėjo teisės mesti du balsus — vieną už pavieni kandidatą, antrą už pasirenkamą partiją.

Apie 26,000,000 iš 33,000,000 turinčių teisės balsuoti piliečių dalyvavo rinkimuose, kurie vyko ramiai, be jokių trukdymų. Prieš rinkimus buvo kalbama, kad iš Rytų Vokietijos atsiunčiami "riaušininkų būriai", bet jie nepasirodė. Vakarų Vokietijos valdžia buvo sumobilizavusi apie 4 milijonus jaunimo, kuris buvo pasiruošęs tuos komunistų riaušininkus sutvarkyti.

Dr. Adenauerio vadovaujama krikščioniu demokratu partija beveik kviename krašto kampelyje gavo daugiau balsų, negu socialdemokratai ir kitos opozicijos partijos. Tokiu būdu būsimajame parlamente Adenauerio turės žymia persvara.

Socialdemokratai, kurie šiuose rinkimuose, palyginti, gavo nemažai balsų, būsimajame parlamente, betgi, bus žymiai silpnesni. Kai dėl komunistų, tai, kaip jau minėjome, šiuose rinkimuose jie skaudžiai nukentėjo. Praeito parlamento rinkimuose buvo gavę daugiau kaip 5 nuošimčius balsų. Šiuose rinkimuose jie, kartu su nacionalistais hitlerininkais, atrodo, bus prakiše.

Galutini rinkimų duomenys tuo tarpu dar nežinomi. Bet, sprendžiant pagal esamus duomenis, atrodo, kad Adenauerio koalicija bus laimėjusi daugiau kaip 53 nuošimčius balsų. Praeituose rinkimuose Adenauerio buvo gavęs 31 nuošimtį.

Kaip jau sakyta, Socialdemokratų partija priešaky su Ollenhaueriu, būsimajame Bonnos parlamente turės žymiai silpnesnę atstovybę. Manoma, kad šiuose rinkimuose socialdemokratai bus gavę nedaugiau, kaip 28 nuošimčius balsų. Praeita karta jie buvo gavę 39 nuošimčius.

Šių rinkimų rezultatais ypač patenkintas Washingtonas. Adenauerio pergalė čia laikoma labai reikšminga ta prasme, kad dabar Jungtinėms Valstybėms nebus kliūčių sujungti Vakarų Europą kovai su komunizmo bei Sovietų Sąjungos grėsme.

Šie du vaizdai, viršuje ir apačioje, rodo, kaip išbadėję Rytų Vokietijos gyventojai veržiasi į amerikiečių zoną parsinešti maisto.

Tito laimi

Šiomis dienomis Bulgarija pasiūlė Jugoslavijai pasikeisti ambasadoriais. Santykiai tarp Bulgarijos ir Jugoslavijos buvo įtempti nuo 1950 m.

Tarp Sovietų Sąjungos ir Jugoslavijos diplomatiniai santykiai buvo atsteigti praeitą birželio mėnesį. Apie tą patį laiką ir Vengrija atsiuntė savo pasiuntinį į Belgradą.

Atrodo, kad Tito kovą su Kominformo valstybėmis bus laimėjęs.

VANDENILIO BOMBOS BANDYMAS KITĄMET

Baltimore Sun rašo, kad kitais metais Jungtinės Valstybės darysiančios bandymus su "tikrai paruošta vandenilio bomba", kuri turės sprogti Bikini saloje, Pacifike. Laikraštis sako, kad tai būsiąs pirmas tos rūšies bandymas pasaulyje. Paruošiamieji darbai tam bandymui Pacifike jau vykdomi.

MIRĖ VYRIAUSIAS TEISĖJAS VINSON

Rugsėjo 8 d. Washingtone staiga nuo širdies smūgio mirė Aukščiausio Teismo pirmininkas Fred M. Vinson, sulaukęs 63 metų amžiaus.

Teisėjas Vinson yra senas demokratų partijos veikėjas. Vyriausio teisėjo pareigoms jį buvo paskyręs prezidentas Trumanas 1946 m. Demokratų partijoje Vinsono įtaka buvo tokia didelė, kad 1952 m. jį norėta rekomenduoti kandidatūrai į prezidentus. Sakoma, net pats Trumanas vienu tarpu buvo linkęs jį rekomenduoti tai kandidatūrai. Vinsonas atsisakė.

Gimęs Kentucky valstybėje, Vinsonas buvo išrinktas į Atstovų Butą 1923 m. Pakartotinai buvo perrenkamas, išskyrus 1928 metus, kai republikonai "nušlavė kraštą." 1938 m. prezidentas Rooseveltas jį paskyrė teisėju į JAV Apeliacijos Teismą. Demokratų administracijos laikais jam teko eiti visa eilė atsakomingų pareigų. Jis yra žinomas, kaip mokesčių ekspertas. Be to, velionis paruošė komplikuota socialinio draudimo įstatymo projektą.

Nuo pat savo karjeros pradžios velionis Vinson gyveno Washingtone. Jis paliko žmoną ir du sūnus.

Ryšium su teisėjo Vinsono mirtimi, prezidentas Eisenhoweris paskelbė 30 dienų gedulą.

Spėjama, kad į mirusio Vinsono vietą prez. Eisenhoweris numatęs skirti dabartinį Kalifornijos gubernatorių Warren.

Istorija. Argi ji kartojasi?

Kitame Lietuvos Ūkininko numeryje (1911 m. liepos 1 d.), kur taip pat skelbiama, kad "Vienybė Lietuvininkų... išeina kas sereda Broklyne", korespondencijoje iš Naujalyčių sodžiaus, Ukmergės apskr., taip rašoma:

"...ūkininkų viena pusė nenorėjo eiti į vienasedijas, bet kuomet buvo pakviesta kazokų, kuomet valstiečiai juos pamatė — tuoj sutiko. Taip pat tuoj sutiko skirstytis į vienasedijas ir kitas sodžius, Vaškūnai, pro kurį kazokai vos prajojo."

Taip, istorija kartojasi. Bet ji kartojasi kaip tas filmas, sukomas iš antro galo.

Anų laikų kazokai valstiečius varė į vienasėdžius, o šių dienų kazokai — iš vienasėdžių ... į kolchozus.

Šiomis dienomis komunistinė Kinija pasiūliusi Prancūzijai pradėti taikos derybas su Indokinijos komunistais. Į tą siūlymą prancūzai nieko neatsakė. Todėl Pekino radijas taip sako: "Yra tik vienas kelias Prancūziai išvengti pralaimėjimo Indokinijoje — tai jieškoti taikos."

Pirmasis masinis kraujo aukojimas po Korejos karo. Kraują duoda jūrininkai. Raudo Kryžius turį tam tiksli sudaręs specialų štabą.

WINSTONAS CHURCHILLAS BUVĘS SUPARALYŽUOTAS?

Kalbama, kad karalienė Elzbieta yra linkusi pasiūlyti Churchillui pasitraukti iš premjero pareigų, arba bent sulėtinti veikimą.

(MŪSŲ KORESPONDENTO LONDONE)

Londone kalbama, kad Sir Winston netrukus pasitrauksiąs. Tokias kalbas skleidžia ne tik jo priešai, bet ir jo draugai. Kaip ten bebūtų, lapkričio 30 d. premjerui bus 79 metai...

Kalbama, kad šį savaitgalį Churchillas yra pakviestas praleisti kartu su karaliene Elzbieta ir jos šeima, kuri dabar yra Balmore pilyje. Tų trumpų atostogų metu, sakoma, karalienė mėginsianti Churchillą įtikinti, kad jis pasitrauktų, arba bent sulėtintų veiklą savo pareigose.

Niekas čia tikrai nežino, kas atsitiko su Churchillu praeito birželio mėnesį, kai jis staiga turėjo pasitraukti iš pareigų. Kaip tik tuo metu čia buvo pasklidusios kalbos, kad Churchillas turėjęs širdies priepuolį ir buvęs suparalyžuotas. Tiesa, rugpjūčio 11 d. jis grįžo į Londoną ir atrodė sulesėjęs, bet gana geroje nuotaikoje. Šiuo metu Sir Winston dar geriau atrodo.

Keista, bet net artimiausi Churchillo bendradarbiai nežino kuo jis serga, jeigu iš tikrųjų jis serga. Kalbama, kad premjerą, varginanti bloga kraujo cirkuliacija, prasidėjusi anomis darbymečio dienomis, kai Edenas susirgo. Nežiūrint to, artimiausi Churchillo bendradarbiai pakartotinai tvirtina, kad jis jokio širdies priepuolio neturėjęs.

Nepaisant kalbų apie Churchillo pasitraukimą, šis klausimas tebėra atviras. Sakoma kad karalienė Elzbieta jį nori apdovanoti kunigaikščio titulu. Tuo tarpu toriai kalba, kad Sir Winston pasiryžęs mirti valstybės vyro pareigose...

Dar ši mėnesį turės paaiškėti, ar Edenas, kuris yra Churchillo "dešinioji ranka", bus pakankamai pasveikęs eiti savo pariegas. Priešingu atveju, dviguba našta — amžius ir pareigos — pagaliau gali būti perdaug net ir tokiam vyrui, kaip Winston Churchill.

APLINK PASAULĮ

● **Italija savo notoje, pasiųstoje Jungtinėms Valstybėms, Britanijai ir Prancūzijai, klausia, ką jos "mano daryti" dėl Tito pasiūlymo "internacionalizuoti" Triesto uostą.**

● **Porinkiminėje pergalės kalboje, kancleris Adenaueris pareiškė, kad "mūsų tikslas išlaisvinti 18 milijonų vokiečių, vergaujančių Sovietų zonoje." Naujame parlamente Adenaueris ir jo koalicija turės 306 vietas. Socialdemokratai tik 150.**

● **Prancūzija yra linkusi remti Jungtinių Valstybių pasiūlymą pakeisti Jungtinių Tautų čarterį, duodantį Sovietams veto teisę paralyžiuoti Saugumo Tarybos veikimą.**

● **Arabų Sąjunga kreipėsi į Jungtines Tautas, reikalaudama "priversti" Prancūziją duoti Morokai ir Tunisijai nepriklausomybę. Priešingu atveju, "bus imamasi tokių priemonių, kokių arabų pasaulio nuomonė reikalauja."**

● **Naujasis Irano premjeras Zahedi tebevykdo komunistinės Tudeh organizacijos narių ir Mossadegh rėmėjų medžioklę. Tik viename Teherane vėl suimta 55 komunistai.**

● **Australijos Darbo partijos atstovai parlamente kėlė triukšmą dėl Britų planuojamos "cobalt" bombos sprogdinimo spalio mėnesį. Valdžios atstovai paaiškino, kad sprogimas gyventojams nebūsiąs pavojingas.**

● **Iš Hong Kong pranešama apie neramumus Kinijos armijoje. Ten atbėgęs seržantas pasakoja, kad "tūkstančiai kinų kareivių bėgtų, jeigu tik galėtų." Anot jo, "nuo pat Korejos karo mes gyvename, kaip gyvuliai."**

● **Ginčas tarp Japonijos ir Pietų Korejos dėl žvejybos tebevyksta. Pietų Koreja reikalauja, kad japonų žvejų laivai, kartu su ginkluotais palydovais, tuojau apleistų jos vandenis.**

● **Pekino komunistų radijas prisipažino, kad sąjungininkų lėktuvai, sudaužę beveik visą Šiaurės Korėją, betgi, nepalietę požeminių slėptuvių, kur esančios įrengtos pramonės įmonės ir net teatrai.**

● **Vyriausias generalisimo Chiang Kai Šeko sūnus Chiang King-kuo šį mėnesį atvyksta į Jungtines Valstybes.**

● **Japonijos imperatoriaus įpėdinis 19 metų amžiaus kunigaikštis Akihito rugsėjo 8 d. atskrido iš Londono vieno mėnesio vizitui Jungtinėse Valstybėse. Washingtono aerodrome jį pasitiko Valstybės sekretorius Dulles.**

● **Devynių Philadelphijos komunistų bylos negrinėjimas atidėtas penktą kartą, nes negauta advokatų, kurie juos gintų teisme. Tų komunistų, kaltinamų sąmokslu nuverstiškos šalies valdžią, tarpe yra ir lietuvis Juozas Kuzma.**

● **Rugsėjo 8 d. Tokijo mirė gen. Nabuyuki Abe. Japonijos premjeras 1939 m. Velionis buvo 79 metų amžiaus.**

● **Gen. Jonathan M. Wainwright, Corregidoro didvyris, rugsėjo 7 d. palaidotas su karališkomis apeigomis Arlingtono kapuose, greta savo tėvų.**

● **Kino aktorė Rita Heyworth atmetė princo Ally Khan pasiūlymą priimti milijoną dolerių su sąlyga, kad jų duktė Yasmin būtų auklėjama musulmonų religijos pagrindu. Rita pareiškė, kad jokiais pinigais negalima nupirkti teisės būti amerikiete.**

Adenaueriui laimėjus, viso pasaulio akys krypsta į Prancūziją

Dabar, kai Adenaueris laimėjo, visų akys yra nukreiptos į Prancūziją, kuri tebesipriešina Vokietijos ginklavimuisi. Kiek tai liečia Jungtines Valstybes, jos gavo tai, ko norėjo: Adenaueris laimėjo daugiau, negu jis pats tikėjosi. Bet pats sunkiausias klausimas — tai, ar Prancūzija, bijodama Sovietų grėsmės, dar labiau neišsigąs vokiečių militarizmo.

Tuo tarpu Vokietija eina vadinamu vidurio keliu. Bet kaip ilgai? Be Vakarų, ypač Amerikos, pagalbos, joks kancleris negalės Vokietijos išlaikyti dabartinėje lygsvaroje.

Vienas žymus Vakarų diplomatas pareiškė: "Jeigu prancūzai neratifikuos Europos armijos sutarties, Europos būklė kardien vis sunkės, o tuo pačiu kartu Adenaueriui apsunkins išlaikyti Vakarų Vokietiją ten, kur ji dabar yra."

Prancūzai žino, kad stipri Vokietija visada buvo pavojinga savo kaimynams. Tai žino ir Amerika, kuri dabar nori ją ginkluoti. Bet Amerikai kovojančiai su komunizmo tyronija, nėra kitos išeities. Karo atveju, nei Italija, nei Prancūzija Amerika negalėtų pasikliauti.

Bet... Adenaueris laimėjo Vokietijos, ne Amerikos naudai. Jis dabar remia suvienytos Europos idėją. Bet tokios Europos, kur anksčiau ar vėliau Vokietija griež pirmu smuiku.

Pagaliau, kas Vokietiją valdys po to, kai Adenaueris pasitrauks?

BAKŪŽĖ – LIETUVIŲ ŠVYTURYS

BROCKTON, Mass. — Lietuvių bakūžė, pastatyta 1937 m. Dariaus ir Girėno garbei, yra šioje kolonijoje, kaip švyturys jūroje. Ji kiekvienam primena ir rodo, kad čia gyvena lietuviai, kurie užmiršta savo tautos reikalų. Kasmet bakūžėje ruošiamos parodos daug prisideda prie lietuvio vardo iškėlimo, svetimųjų supažindinimo su lietuvių tauta, jos charakteriu ir tautiniu menu, o taip pat prie lietuvybės palaikymo savųjų tarpe.

Šiemet įvyks toje bakūžėje jau 17-ji paroda, kuri bus atidaryta nuo rugsėjo 12 d. 10 v. ryto ligi rugsėjo 19 d. 10 val. vakaro. Ji sudarys 18-ją lietuvių liaudies meno parodą Brockton Fair sudėtyje, nes pirmoji įvyko 1936 m. bendrame pavilijone su kitomis tautomis. Šis parodų ciklas, ruošiamas reguliariai kiekvienais metais, teikia didelę garbę vietos lietuviams. Tokio didelio parodų skaičiaus nėra suruošusi jokia lietuvių organizacija ne tik svetimame krašte, bet netgi savo tėvynėje.

Bakūže didžiuojasi visi Naujosios Anglijos lietuviai, nors ją bent ligi šiol rūpinasi tik vietos gyventojai. Ji brangi kiekvienam lietuviui, nes primena gimtąjį namą, nukelia į vaikystės dienas. Miela ją aplankyti, nes juk tai paminklas Dariui ir Girėnui! Ir puikus paminklas, ne tik primenas mūsų didvyrius, bet taip pat rudaras langą, per kuri svetimieji turi progos susipažinti su lietuvių tauta.

Jei šiaip mūsų ruošiamos parodos kelia klausimą, kaip patraukti į jas lankytojus, tai čia tokios problemos nėra, nes mūsų parodos lankytojai yra Brockton Fair lankytojai, kurių kasmet būna apie keli šimtai tūkstančių. Visai tai lankytojų masei bakūžė spinduliuoja lietuvių senosios ir naujosios dailės darbais. Ji stovi prie pagrindinio įėjimo, kaip garbės sargyboje, o šalia jos dar prancūzų, italų ir airių tautiniai pavilijonai.

Kasmet parodos suruošimas bakūžėje yra didelis darbas, kuriam reikia skirti daug laiko ir energijos. Ir todėl nenuostabu, kad bakūžės laikytojai posėdžiauja ir dirba visą vasarą, kai kiti kaitinasi saulėje ar maudosi. Tie reto darbštumo žmonės verti didelės pagarbos.

Šiemetinėje parodoje bus daug naujų darbų, atliktų geriausių liaudies meno žinovų. Lietuviškus kilimus, audinius, tautinius moterų ir vyrų kostiumus parodoje demonstros dail. A. Tamošaitienė savais darbais. Turtingame medžio išdirbinių skyriuje pasirodys net keli dievdirbiai ir drožinėtojai: prof. Ignas Končius, Čibas, V. Liaukus ir kt. Stambesni medžio išdirbiniai bus dail. A. Tamošaičio darbo. Gintaras, kuris vadinamas lietuviškuoju auksu, irgi turės savo tinkamą vietą. Parodoje bus išstatyti ne dabartiniai gintariniai išdirbiniai, bet taip pat bus pavaizduoti senovės gintaro popuošalai.

Rugs. 13 d., kurį skelbiama Lietuvių diena, prie bakūžės 3 val. p.p. bus atlikta speciali programa, į kurią įeina kalbos, tautiniai šokiai ir lietuviškoji muzika. Kalbėtoju pakviestas kongresmanas Wigglesworth, o menine dalį atliks O. Ivaškienės tautinių šokių grupė iš Bostono ir laukiamas iš Worcesterio trimitų ir būgnų orkestras, vadovaujamas A. Jodžionio. Šalia to visą dieną bus duodama gera lietuviška muzika iš plokštelių ir įrašytu juostų.

Parodą tvarko komisija, vadovaujama P. Viščinio. Kiti parodos komisijos nariai yra E. Bliudnikas ir A. Bravis. Programos reikalais rūpinasi kita komisija, kurios pirmininku yra K. Jurgeliūnas, o nariais — A. Barulis ir M. Gofensas.

Iškilmės prie bakūžės Lietuvių dieną yra didelė šventė visos Naujosios Anglijos lietuviams, kurie gausiai renkasi iš toliausių apylinkių. Šiemet ypač daug laukiama lankytojų, kuriuos traukia Lietuvių bakūžė, pagarba Dariui ir Girėnui, noras nors vieną dieną pabūti laisvoje ir laimingoje Lietuvoje, išdidžiai ir netrukdomai trispalvei besiplakant, tradiciniam sodybos kryžiui besistiepiant, mūsų tautinio meno kūriniams svetimųjų akį betraukiant.

Vėtra

A. Tamošaitienė prie staklių

BALTIMORĖS LIETUVIŲ NAUJIENOS

Atostogoms užsibaigus, kartu užsibaigia ir visi vasariniai išvažiavimai bei piknikai. Visas lietuviškas veikimas grįžta į miestą, į svetaines. Draugijos, neturėjusios vasaros metu susirinkimų, grįžta prie darbo ir rengiasi žiemos sezono veikimui.

ALT Sąjungos 8-tas skyrius rugsėjo 29 d. turės pirmą poatostoginį susirinkimą ir kviečia narius dalyvauti, nes yra daug svarbių nebaigtų reikalų, kurie turės būti atlikti. Pav., Vinco Rastenio paskaita, kuri buvo atdėta šiam rudeniui, be to, Motuzos lietuviškų filmų rodymas. Svarbiausia, reikia gauti daugiau narių į Amerikos Lietuvių Tautinę Sąjungą, kuri daugiausia rūpinasi mūsų senosios tėvynės Lietuvos reikalais. Tame susirinkime bus pranešta daug svarbių žinių iš ALTS centro.

Moterų Piliečių klubo 30 metų sukaktis

LMP Klubas savo laiku buvo labai veiklus. Pilietės, kaip tos darbščiosios bitukės, savo veikimu visur dalyvaudavo.

Nebuvo tokio BLD Tarybos ir LS bendrovės parengimo, kuriame darbščiosios pilietės nebūtų veikusios. Kurį tik draugija kreipėsi prašydama talkos, pilietės neatsisakė. Visuose parengimuose jos buvo šeimininkės ir patarnautojos, niekad nereikalaudamos už tai atlyginimo. Pačios kasmet surengia po parengimą Lietuvių Salės naudai.

Na, o kiek jos yra aukojusios įvairiems tautiniams reikalams?...

Aš tikiu, kad vietos lietuviai, įvertindami piliečių veiklą, gausiai atsilankys jų jubiliejiniame parengime, kuris įvyks spalio 24 d., 7 v. v. Lietuvių salėje.

P. P. J.

MUMS RAŠO

Gerbiamas Redaktoriau:

Atsidūręs Stony Brook Lodge, anaiptol nemaniau išsisukti iš 7,000 dolerių vajaus, kurį dabar Vienybė pradėjo. Tai tik mano atostogos čia, pas seną draugą Andrių Lapę ir jo žmoną Pr. Lapienę. Pirmą kartą šioje, tokioje gražioje vasarvietėje. Tuo labiau, kad čia jautiesi, lyg būtum patekes į meno galeriją. Ilgai negalėjau nutraukti akių nuo tų puikių čia išstatytu, lietuvių dailininku ir skulptorių kūrinių. Tikrai nepaprastas įspūdis.

Grįžęs po Labor Day, aš aplankysiu Vienybės redakciją ir vajaus reikalu. Mano auka nebus mažesnė už kitų.

Sveikinu Jus, pradėjus šį vajų. Tai pirmas toks žygis tautiško laikraščio gyvenime.

Visados Jūsų

Kazys Kriaučiūnas

Nesileiskite į kelionę be PASAULIO LIETUVIŲ ŽINYNO, kurio pagalba bet kuriame pasaulio mieste atsidūrę greitai susirasi lietuvių kolonijąs, įstaigas, organizacijas ir atskirus veikėjus. Be to, Žinyne rasite smulkiai išaiškintą naująjį JAV Walter McCarran Imigracijos ir Pilietybės įstatymą, visų gavimo ir įvažiavimo procedūrą, rasite plačiai ir suprantamai išaiškintą JAV mokyklų sistemą, kaip įsigyti specialybę ar patekti į pelningesnę profesiją. Turėdami Žinyną jusite, kad po ranka Jums yra viso pasaulio lietuvių įstaigos, organizacijos, visuomenininkai, profesoriai, dailininkai, muzikai, žurnalistai, rašytojai, įvairių religijų dvasininkai ir t.t. Panašaus leidinio lietuvių kalboje dar nėra buvę. Žinynas būtinai reikalingas kiekvienam kultūringam lietuviui. Reikalauti pas platintojus arba tiesiai iš redaktoriaus pasiunčiant penkis dolerius: Mr. A. Simutis, 41 W. 82 St., New York 24, N. .

Lietuviai Australijoj

Lietuvių kolonijose — Melbourne, Gaelonge, Adelaidėje ir Sydnejuje — varoma smarki akcija lietuviškiems namam įsigyti.

Didelė dalis Australijoje gyvenančių lietuvių yra užsiregistravę kvotai į JAV. Norint išvažiuoti pagal eilę, reikia laukti apie 6-7 metus. Keletas lietuvių šeimų ir atskirų asmenų yra išvykę be eilės į JAV ir Kanadą. Ateinančiais metais pagal kvotą iš Melbourno išvyksta prof. P. V. Raulinaitis su šeima.

Karaliaus Mindaugo Institutas Melbourne liepos 26 d. suruošė viešą paskaitą tema "Senoji lietuvių tikyba". Prelegentas buvo kun. P. Vaseris. Į paskaitą atsilankė gausiai klausytojų. Institutui vadovauja prof. P. V. Raulinaitis.

LIETUVIAI ANGLIJOJE

Min. B. K. Balučio sveikata, nors ir pamažu, taisosi. Rugpjūčio 17 d. gydytojų konsiliumas konstatavo, kad sveikata daro pažangą.

Pasižymėjusiam veikėjui E. J. Harrisonui rugp. 22 d. sukėjo 80 m. amžiaus. Kaip savo garbės nariui, DBLS centro valdyba Lietuvių Namuose suruošė akademiją.

Mansfieldo Meno Galerijoje suruoštoje parodoje vieninteliu iš užsienietių dailininkų išstatė savo kūrinius lietuvis P. Bugailiškis iš Nothinghamo.

Šveicarijoje gyvenąs lietuvis Alg. Narakas, Lietuvos kariuomenės pulk. Narako sūnus, paskirtas šveicarų Tribune de Lausanne laikraščio vienu redaktorių. Dirba užsienio skyriuje.

● Prof. J. Eretas Šveicarijoje parūpino informacijas apie lietuvių rašytojas ir lietuvę moterį literatūroje "Moterų leksikonui", taip pat parašė apie Baltijos kraštus leidinyje "Europa Aeterna."

A. Ružancovui, Lietuvių Bibliografinės Tarnybos vedėjui, rugpjūčio 12 d. suėjo 60 metų. Šis senas ir pasižymėjęs bibliotekininkas ir toliau sėkmingai vadovauja bibliografinei tarnybai, teikdamas bibliografinių informacijų tiek savie-siems, tiek svetimiesiems.

PHILADELPHIA, PA.
MALONI LIETUVIŠKA UŽEIGA
ANTHONY BALCHIUNAS, SAV
113 SOUTH 34th STREET
Arti Pennsylvanijos Universiteto
PETER DAVIDONIS
VYNAI — LIKERIAI - ALUS
2327 Brown Street Philadelphia, Pa.

ADAMS' CAFE
RESTORANAS IR BARAS
141 SPRING GARDEN, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9785

TRAUN'S BAR
AUGUST TRAUN, Sav.
N. E. cor. 7th and DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9566

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
JUOZAS KAVALIAUSKAS
LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601-2 So. 2-nd Street Tel. DE 4-5136
PHILADELPHIA, PA
CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon Street Telefonas Poplar 4110
PHILADELPHIA, PA
Moderniška laidojimo įstaiga: didelė graži koplyčia, erdvi salė su baru, pakelevingiems suteikiama nakvynė — viskas nemokamai. Nelaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ar naktį — mes visados pasirengę suteikti geriausį patarnavimą.

UNION BRONZE FOUNDRY
High Grade Bronze Castings
STANLEY SKIKAS
SAVININKAS
(Pėda nuo Union Avenue)
Bridgeport, Conn.
TEL.: 3-4696

LIETUVIŲ KULTŪRINIO GYVENIMO CENTRAS CHICAGOJE
Lietuvių Auditorijoje vyksta koncertai, susirinkimai, konferencijos ir kitokie pobūviai.
KETURIOS SALĖS
Išnuomojamos vestuvėms ir šiaip pobūviams su maistu ar be maisto.
Šeštadieniais ir sekmadieniais šokiams groja
BALIO PAKŠTO ORKESTRAS
LIETUVIŲ AUDITORIJA
3133 S. HALSTED STREET, CHICAGO 8, ILLINOIS
Tel. Victory 2-6172

Lietuvių Naujienos
MĖNESINIS LAIKRAŠTIS
J. GUSTIS, leidėjas
Prenumerata metams $2.00
332 N. 6th STREET,
Philadelphia 6, Pa.

A. MIEŽIS
ALUS, DEGTINĖ, VYNAS
2207 N. 2nd STREET,
PHILADELPHIA, PA.
REgent 9-4156

John Baltaduonis
FRANKFORD AVENUE
CAFE
1700 Frankford Ave.,
PHILADELPHIA, PA.

NAUJA GYDUOLĖ

Alexander's Nauja Maistinga Gyduolė yra mišinys riešutų,uogų, šaknų ir lapų ji yra vartojama nuo visokių nervišku ligų ir nervišku galvos skaudėjimų, nuo šalčių ir lytiško silpnumo, greito pavargimo, gera nuo inkstų (kidneys) ir dėl visokių vidurių nesveikumų — išvervminga maistas ir stimuliuojantis tonikas. Nežiūrint kokia liga sirgtumėt, šitame mišiny yra pastiprinimų. Vartojama arbatos formoje. Svaras $8.00, pusė svaro $4.00, ketvirtis svaro $2.00.
Prisiunčiam į namus.
ALEXANDER'S CO.
414 WEST BROADWAY,
South Boston 27, Mass.

Jūsų Kojos Kaista, Nežti, Skauda?
Naudokite Zalb ir vėl šypsokitės. Joks kitas tepalas nesuteikia tokios pagalbos suminkštinimui užtrinų ant kojų pirštų ir sukietėjimų kojų pėdose. Nereikia rašyti laiško, siųskite $1.00 su šiuo skelbimu ir gausite garantuojamą Zalb apmokėtu siuntiniu.
BRIDGEFIELD DRUG CO.
461 Gregory St.,
Bridgeport, Conn.

PALANGA
Savininkės: Janina Brazinskienė ir Jonė Žukauskaitė
Vasarnamis, kaip Palangoje, prie atviros jūros, tarp pušų. Kambariai su valgiu arba su teise naudotis virtuve.
Vieta pasiekiama traukiniais iš New Yorko Penn stoties, arba autobusais bei automobiliais Route I-9 ir Route 35.
Prašoma rezervuoti iš anksto. Kainos prieinamos.
305 Park Place Ave., Bradley Beach, N. J.
Telefonas: Asbury Park 2-9126

BALTOJI MEŠKA ATEINA...
KAS KARTĄ PARAGAUJA, TAS VISADA GERIA LIETUVIŠKĄJĮ BALTOSIOS MEŠKOS ALŲ...
Tai mūsų garbė ir pasididžiavimas, nes Baltosios Meškos alų geria ir, jį begerdami, giria visi kitataučiai.
RYTINIŲ VALSTYBIŲ LIETUVIAI, GERO ALAUS MĖGĖJAI, VISUR REIKALAUKITE BALTOSIOS MEŠKOS ALAUS, NES, IŠ TIKRŲJŲ, —GERAS IR GARDUS ALUS.
Baltosios Meškos alus turi geriausio Europos apynių alaus skonį.
Taip, tai tikras, pilna ta žodžio prasme, apynių alus.
DISTRIBUTORIAI IR PAVIENIAI PIRKĖJAI NESIGAILĖSITE, KREIPĘSI TIESIOG Į
WHITE BEAR BREWING CO., INC.
400 E. MARGARET STREET, THORNTON, ILL.
Telefonas: THORNTON 5539

SIMON'S CAFE
S. KRAUČIUNAS, Sav.
Pirmos rušies maistas
DU BARAI
Šokiai penktadieniais ir šeštadieniais
26 ANDOVER STREET,
LOWELL, MASS.
2-8568

J. MARKIEWICZ
AND
SONS, Inc.
Tel. LOcust 2-9229
Laidotuvių Direktoriai
15 Trumbull Street
New Haven, Conn.

KAKLONAS
Funeral Home
Lietuviams tarnauja daugiau, kaip 20 metų.
280 CHESNUT STREET,
NEW BRITAIN, CONN.
Tel. 9-1181

QUALITY MARKET
VICTOR ABECUNAS, Sav.
356 PARK STREET,
NEW BRITAIN, CONN.

THOMAS MATAS
REAL ESTATE
81 Fox Street
Waterbury, Conn.

WALLY'S
RESTAURANT
Geri žmonės, geri gėrimai, geras maistas
865 BANK STREET
WATERBURY, CONN.
Tel. 3-9838

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI CHICAGOJE
Moderniausia lietuvių vadovaujama baldų ir namams įrengimų įmonė Amerikoj. Įmonės prekybos patalpų plotas 15,00 kv. pėdų.
Modernūs baldai, televizijos aparatai, šaldytuvai, *Telefunken* Europai klausyti radijo aparatai
Rašomos mašinėlės su pilnu lietuvišku šriftu siunčiamos į visą Ameriką ir kt. kraštus.
FURNITURE CENTER Inc.
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
Įmonės vedėjas Justas Lieponis
3224 S. Halsted Street Chicago, Illinois
Tel. Victory 2-4226

Baisi nelaimė įvyko, kai tiltas per Tuscara war upę lūžo: sunkvežimis ir automobilis įkrito į vandenį. Sunkvežimio vairuotojas žuvo, bet keturi automobilyje važiavę žmonės išsigelbėjo. Jie buvo sužeisti, nes automobilis nukrito ant sunkvežimio.

Lietuviai Argentinoj

Argentinos Lietuvių Centro 25 metų veiklos sukaktuvių proga išleistas specialus leidinys Dr. J. Basanavičiaus atminimui, kurio vardu Centras yra pavadintas.

Jonas Šlapelis yra vienas stambiausių ir sėkmingiausių Patagonijos karakulinių avių augintojų ir vilnų eksportininkų. Jis yra laimėjęs aukso medalį už geriausios rūšies avis. J. Šlapelis palaiko artimus santykius su Argentinos lietuvių centrinėmis kolonijomis. Kai rugpjūčio mėn. pradžioje jis aplankė Buenos Airese, žymus argentiniečių dienraštis Notiniacs Graficas isidėjo jo atvaizdą su palankiu lietuviams aprašymu.

Villa Lugano lietuviai gausiai imasi savarankiškų verslų ir yra sėkmingai įsikūrę daugelyje pramonės, amatų ir prekybos šakų. Lietuviams priklauso eilė fabrikų ir šiaip įmonių: baldų, audimo, peilių ir rakučių, kėdžių, parketo gaminimo, namų statybos, mėsinių, kepyklų, automobilių ir dviračių taisymo, siuvyklų, šaltkalvystės, aukso ir brangenybių apdirbimo, elektrotechnikos ir eilė kitų. Yra lietuvišku restoranų, fotografijos, bitininkystės įmonių ir k.

50.000 pezų lietuvių jaunimo namams. Argentinos Lietuvių Balsas paskelbė Jono Čikstės atsišaukimą į Buenos Aires tautiečius įkurti tame mieste pavyzdingą lietuvių jaunimo centą su salėmis, sporto aikštėmis, maudymosi baseinais ir t.t. Atsišaukimo autorius pats pirmas pasižadėjo tam reikalui skirti 50.000 pezų.

Berisso lietuvių kolonijoje rugpjūčio 1 d. įvyko koncertas, kuriame dalyvavo iš Buenos Aires atvykęs V. Namikas su savo baletu ir V. Cibavičius su dainininkų grupe. — Seniausioji Argentinos lietuvių savišalpos ir kultūros drja "Nemunas" rugpjūčio 22 d. iškilmingai mini savo veiklos 44 metų sukaktį.

VLIKO PIRMININKAS

TIK PATVIRTINO TAI, KAS KITIEMS SENIAI JAU AIŠKU

Kadangi kaikurios svetimos valstybės pripažįsta buv. paskutinės Lietuvos vyriausybės aktus ir valstybės tęstinumą, tai, pagal buv. užs. reikalų min. aktą, St. Lozoraitis turi teisę skirti diplomatinius atstovus.

Rodos, kiekvienam lietuviui šiandien yra aišku, kad vienintelis šio meto lietuvių tautos ir valstybės priešas yra bolševikas, kad kova prieš bolševizmą yra sunki ir gali būti ilga, kad visas jėgas tenka sutelkti ir suderinti šios kovos sėkmei. Deja, ne tik eilinis lietuvis, bet ir priešakyje stovintieji politikai nesupranta gyvenamojo momento tragizmo ir žaidžia labai nerimtai rimtus politinius žaidimus.

ELTOS nr. 23(151) spausdina pasikalbėjimą su Vliko pir. kun. mons. M. Krupavičiumi. Iš šio pasikalbėjimo matyti, kad ginčijamasi, kas turi teisę skirti atstovus ar ryšininkus prie svetimų valstybių. Vliko pirm. kun. M. Krupavičius taip grindžia Vliko pretenzijas į šią teisę:

"Diplomatinius atstovus skiria tautos atstovybės nurodytos institucijos — pas mus Lietuvoj Užsienio Reikalų Ministerija ir Prezidentas. Atstovai atstovų niekad neskyrė ir neskiria. Vlikas yra tautos atstovybė, ne taip sudaryta kaip normaliais laikais. Nenormalūs laikai verčia Vliką ir nenormalius santykius nustatyti su diplomatais — leisti jiems lygiomis teisėmis su Vliku dalyvauti atstovų skyrime. Tas nuolaidas Vlikas daro vaduodamasis ne kuo kitu, tik Lietuvos reikalu. Tai Vliko svarbus kompromisas, kokiu min. Lozoraitis niekur nerodė. Pagaliau, jei visus tuos samprotavimus atmestumėm, tai yra senas nuostatas, kurio ir mes turim laikytis, būtent, — Salus patriae — suprema lex — tėvynės gerovė yra aukščiausias įstatymas."

Šioje Vliko pirm. tezėje pagrindinis dalykas kalba min. St. Lozoraičio naudai: diplomatinius atstovus Lietuvoje skirdavo Užsienių Reikalų Ministerija ir Prezidentas.... Kadangi kai kurios svetimos valstybės nepripažįsta Lietuvos okupacijos ir pripažįsta buvusios paskutinės Lietuvos vyriausybės aktus ir valstybės tęstinumą, tai pagal buv. užs. reikalų min. aktą St. Lozoraitis turi teisę skirti diplomatinius atstovus. Kol Vlikas nėra pripažintas nei vyriausybe, nei parlamentu, jis negali eiti prezidento ar užsienių reikalų min. funkcijų. Vadinasi, Vliko pirmininkas tik patvirtino tai, kas kitiems seniai aišku.

Apeliavimas į Salus patriae yra tik silpnumo žymė. Argi tik Vliko pirm. gyvena Salus patriae dėsniu? Kartais šiuo gražiu romėnišku šūkiu bešūkaujant pridaroma daugiau tėvynei žalos negu gerovės. Juk neturinčių teisės vaikščiojimas ir kalbėjimas svetimų valstybių užsienių reikalų ministerijose daugiau pridarė žalos negu naudos Lietuvai.

Toliau Vliko pirm. patiekia pasikalbėjimus tarp Vliko žmonių ir DŠ St. Lozoraičio. Iš jų matyti, kad DŠ tvirtai laikosi Lietuvos valstybės testinumo ir įstatymu idėjos. Todėl atsirado ta didelė tvora, kuri skiria Vliką ir DŠ.

Iš širdies gelmių mes nenorėtume šio ginčo ir šio nesutarimo. Mums, kovojantiems prieš bolševizmą, būtų daug maloniau, kad visi politiniai veiksniais sutartu ir bendrai kovotu. Bet kas kaltas, kad tos vienybės nėra? Ar ne Vlikas? Jis išardė vienybę, vienus išmesdamas, kitus priimdamas, tarp savęs pešdamasis.

Tarptautinėje plotmėje visi politiniai veiksniai, kurie kovoja prieš bolševizmą, turėtų būti Vliko paremti. Tačiau, VT. atmetė lietuvių liberalų prašymą paremti jų atstovo dalyvavimą Liuksemburgo tarp. konferencijoje ir lietuvius atstovavo... lenkai... Taigi, mes solidarumo atžvilgiu taip nusigyvenom, kad savuosius verčiame pulti i lenkų glėbį. Lietuvių ABN Centrinė Delegatūra taip pat turėjo daug sunkumų su jos atstovavimu Edinburge. Tačiau iš Vliko pinigų neprašė, nes žinojo, kad vistiek negaus. Tik pulk. Slepetys Vliko mintį išreiškė: "Mes tokiem reikalam pinigų neturime." Vadinasi, antibolševikinei kovai pinigų neturime, bet visokiems pasivažinėjimams pinigų pakanka. Sapienti sat.

Tame paciame pasikalbėjime Vliko pirm. mons. kun. M. Krupavičius dėl veiksnių konferencijos taip pasakė: "Veiksnių konferencijos šaukimo autorius yra Vlikas. Ligi didžiosios emigracijos Vlikas šaukdavo panašias konferencijas Vokietijoj iš tremtinių atstovų. Prie to Vliko sumanymo, tik gerokai vėliau, pareiškė noro prisidėti ir min. Lozoraitis lygiomis teisėmis su Vliko pirmininku. Vlikas sutiko, bet tai nudelsė jos šaukimą. Komisija šaukti tą konferenciją buvo sudaryta anksčiau. Romoj ta komisija buvo aptarta smulkiau, pakeistas jos vardas ir būdas. Jos pirm išrinktas VT pirm. K. Žalkauskas. Kada jie atliks savo darbus ir kada šauks konferenciją, sunku pasakyti: daugiau veiksnių, sunkiau sukasi organizacinis ratas. Jeigu visuomenė dar nieko negirdi apie tą konferenciją, tai ne Vliko kaltė. Buvo numatyta komisijai rinktis liepos pabaigoje: jau rugpjūtis ikopė į antrą savo pusę, o komisijos narių suvažiavimo data nežinoma. Vliko reformos klausimas į tos konferencijos kompetenciją ieit negalės".

Ir čia min. St. Lozoraitis kaltas... nors komisija pirm Vliko pastatytas žmogus p Žalkauskas.

Mums atrodo, kad tokia konferencija, kuri nesvarstys Vliko reformos, nėra visai reikalinga. Gaila visuomenės pinigu bergždiems ginčams.

DARBU KURIA NAUJĄ TĖVYNĘ

Anicetas Niaura darbu kuria naują tėvynę. Trys metai Gelsenkirchen'e.

Tokia antrašte ir paraštėmis Gelsenkichener Morgenpost liepos 26 d. straipsniu vaizduoja lietuvio likimą. Čia straipsnį, vietomis trumpindami, atpasakojame:

Jau ilgoką laiką Niaurų šeimos lankytojai turi lipti į ketvirtą augštą. Seniau jiems buvo patogiau lankytis, nes Anicetas su žmona gyveno dregname rūsyje. Bet jam tie gausūs laiptai į viršų mielesni, kaip keli laiptai žemyn. Malonus lietuvis, nepasiruoštu pabėgimu iš Utenos praradęs egzistenciją, pamažu ją darbu atkuria.

Geras ūkininkas

Anicetas gimė 1916 m. mažame. Lietuvos kaimelyje, kur jo tėvai turėjo savo ūkį. Niekas nedrumstė pirmuosius dvidešimt jo gyvenimų metų. Rūpinosi sava žeme, ją purendamas ir gerindamas. Tankaus miško juosta, senais laikais vokiečių riterių sargyba, saugojo jo žemę nuo pasaulio neramumų. Anicetas lankė pradžios ir augštesnę mokyklą, o dviejų metų žemės ūkio mokykla padarė iš jo gerą ūkininką. Gal jis niekuomet nebūtų palikęs Lietuvos, jeigu 1940 m. įvykiai nebūtų išmušę jo iš gyvenimo vagos.

Tėvai suimti

Tuo tarpu Lietuva laisvu-nelaisvu noru tapo SSSR nariu ir net tokioje mažoje vietovėje, kaip Utena, komisaras turėjo daugiau galios, kaip jos gyventojai. Kai birželio 17-to rytą Anicetas išėjo iš namų, jis net nepajuto, kad daugiau nebematys saviškių. Jie visi buvo suimti ir, kai grįžtantį Anicetą kaimynai apie tai įspėjo, jo artimieji jau buvo pakeliui į Sibirą. Tik viena šeima iš daugybės kitų.

Nuo šio momento Aniceto nebesimatė nei gatvėse, nei kelyje. Keturiolika dienų jį priglaudė gana saugus miškas, o paskui jis pasitraukė į vakarus.

Karo pabaigą išgyveno Hamburge

Anicetas pasakoja, kad jo tautiečiai Vokietijai buvo draugiškai nusiteikę, o į savo rytų kaimyną žiūrėjo su baime. "Kai vokiečių daliniai įžygiavo, tai visi bėgo į gatvę ir nešė kareiviams gerti ir valgyti. Kai rusai atėjo, kaimai buvo lyg išmirę."

Karui pasibaigus su savo tautiečiais atsidūrė DP stovykloje. Laimingai pateko anglų tarnybon, saugoti Hamburgo aerodromą. Paskui šoferavo ir bevažinėdamas pažino Vokietiją. Vedęs, išsikėlė į Ruhro kraštą ir įsikūrė drėgname rūsyje. Bet Anicetas su žmona nenusiminė. Jie kietai taupė ir pamažu patogiau įsikūrė.

Laiškai grįžta

Kaip jam čia patinka?" žinot, "aiškina Anicetas, "šiandieną čia, kur uždirbu kasdienę duoną, yra mano namai." Nėra ko stebėtis po tokių išgyvenimų. Jau trejus metus dirba vienoje izoliatorių firmoje ir gražiai sugyveno su darbo draugais. Gal šio Lietuvos pabėgėlio, kuriuo nesirūpino IRO, vaikai taps mūsų miesto pilnateisiais piliečiais, o tėvynė liks uždara. Iš buvusios tėvynės net visi laiškai grįžta.

Šitas vokiečių laikraščio papasakojimas yra labai būdingas tiek vokiečių požiūrai į lietuvius, tiek jų galvosenai apie ateitį.

PREKYBOS INSTITUTE

PIRMOSIOS BOLŠEVIKŲ OKUPACIJOS METU

J. K. GASIŪNAS,
Buvęs Prekybos Instituto docentas

Prekybos Institutas buvo vienintelė Lietuvoje aukštoji prekybos mokykla, įsteigta 1934 m. Klaipėdoje. Instituto tikslas buvo paruošti aukštų kvalifikacijų tarnautojus įvairioms besiplečiančioms Lietuvos ūkio šakoms, pramonei, prekybai, transportui, finansams bei draudimui. Mokslo kursas, buvo platus ir gilus. Jis pilnai atitiko Lietuvos ūkinio gyvenimo sąlygas ir neatsiliko nuo geresniųjų panašios rūšies svetur esančių mokyklų.

Mokslas buvo išeinamas per trejus metus, dirbant mokykloje ir atliekant keturių mėnesių praktiką įmonėse ar įstaigose. Studentais būdavo priimami tik baigusieji gimnazijas arba kitas panašaus lygio aukštesniąsias mokyklas. Trumpai, kaip pas mus Amerikoje įprasta sakyti, tai buvo "a good business college."

Instituto steigėju ir ilgamečiu jo rektoriumi buvo plačiai žinomas Lietuvos politikas ir stambaus masto prekybininkas inž. Ernestas Galvanauskas. Nemaža buvo prisidėjęs savo darbu bei organizaciniu sumanumu ir dabar Amerikoje gyvenąs dr. J. Pajaujis, kuris buvo pirmuoju Instituto reikalų vedėju. Lemiančios reikšmės, žinoma, turėjo palankus nusistatymas tuometinio finansų ministerio J. Tubelio ir valstybės prezidento A. Smetonos, nes Instituto išlaikymui lėšas skirdavo finansų ministerija. Lietuvos aukštosiose mokyklose studentas mokėdavo už mokslą tik apie 250 litų per metus. Vienas trečdalis gabesniųjų ir neturtingųjų studentų būdavo nuo mokėjimo mokslapinigių visai atleidžiami, taigi mokslapinigiai tepadengdavo tik mažą dalį visų išlaidų, ir be valdžios subsidijų ar lėšų nei Institutas, nei kitos Lietuvos aukštosios mokyklos nebūtų galėjusios išsilaikyti.

Šia proga noriu pastebėti, kad tikrumoje ne vienas, bet gal du trečdaliai Instituto studentų mokėsi nemokamai, nes be minėto vieno trečdalio studentų, kurie oficialiai nuo mokėjimo mokslapinigių buvo atleidžiami, dar kitas, maždaug, trečdalis studentų padengdavo savo mokslapinigius, gaudami pašalpas ar stipendijas iš specialaus paties Instituto sukurto stipendijų fondo, kurio pajamos susidarydavo iš paaukotų sumų. Stambiausiu aukotoju ir čia buvo tas pats rektorius Ernestas Galvanauskas, kuris buvo paskyręs stipendijų fondui visas pajamas iš kaikurių savo interesų, taigi kas mėnesį vien iš tų pajamų susidarydavo keli tūkstančiai litų. Kiti biznieriai bei biznio įmonės taipogi nepagailėdavo skirti kasmet stambesnių aukų. Tokiu būdu tas stipendijų fondas turėjo lėšų ir studentams tikrai padėdavo.

Stipendijos, tiesa, buvo nedidelės, tik apie 100 litų mėnesiui, bet kadangi viskas buvo labai pigu (ypač maistas) tai iš tokios stipendijos studentas galėdavo nors ir kukliai pragyventi, ir jeigu tik jaunimas mėgo mokslą, ir norėjo mokytis, tai jis galėjo mokytis nors ir būdamas neturtingas.

Iki 1939 metų bal. mėn. Institutas buvo Klaipėdoje. Kaip visiems žinoma, 1939 m. kovo mėn. Hitleris užėmė Klaipėdą ir Institutui teko persikelti į Šiaulius.

Šiauliai nepriklausomos Lietuvos laiku išaugo į didoką miestą ir turėjo tuo laiku apie 35,000 gyventojų. Miestas buvo lengvai pasiekiamas iš visų Lietuvos dalių, nes gulėjo Lietuvos geležinkelių centriniam mazge, ir prie didelio Tauragės — Joniškio plento, kuris ties Nemakščiais buvo kertamas kito plento, pravesto nuo Kauno į Klaipėdą, taigi tarp Šiaulių ir kitų stambesnių Lietuvos miestų ir miestelių, jei kur nebuvo geležinkelio, tai kursavo autobusų linijos.

Šiauliai buvo taipgi stambus Lietuvos pramonės ir prekybos centras. Juose buvo du dideli odos išdirbimo fabrikai, stambiausias Lietuvoje avalinės fabrikas "Batas", Maisto Akcinės Bendrovės didelės skerdyklos su aukščiausios rūšies mėsos gaminių apdirbimu, vienas aliejaus fabrikas, didelis alaus bravoras, du saldainių ir šokolado fabrikai, keletas stambokų tekstilės audimo dirbtuvių, linų ir medvilnės bei vatos apdirbimo fabrikai, pora metalo apdirbimo fabrikų (vinių, bružuoklių), keletas mechaninių dirbtuvių, keletas vidutinio didiumo cheminės pramonės įmonių (muilo, tepalų) keletas kosmetikos ir farmaceutikos (vaistų) fabrikėlių, geležinkelio vagonų ir garvežių remonto dirbtuvės, dvi didelės ekletros jėgainės, stambiausios Lietuvoje durpių kasyklos, ir netoli Šiaulių naujai pastatytas Kuršėnų cukraus fabrikas. Prie šių galima būtų priskaityti dar Radviliškio pramonę, kurios svarbiausi vienetai buvo Radviliškio stiklo fabrikas ir ados apdirbimo dirbtuvės bei geležinkelio depo. Čia mes dėl vietos ir laiko stokos neminėjome smulkesnio masto plytinių, molinių bei aliuminiinių indų dirbtuvių, baldų dirbtuvių, lentpjūvių, pirštinių ir kojinių dirbtuvių, malūnų, kepyklų, pieninių, rūbų siuvyklų ir įvairių kitokių įmonių bei dirbtuvėlių.

Iš prekybos stambesnių firmų reiktų paminėti Lietukio skyrius, Lietukio grūdų elevatorius, Pienocentro centriniai sandėliai, Masiulio - Baltrušaičio urmo prekybos namai, "Dubysa", Singerio siuvamų mašinų centrinis sandėlis ir daugelis kitų urmo ir smulkiosios prekybos firmų, kuriose apsirūpindavo prekemis ne tik šiauliškiai ir didelė dalis Žemaitijos ir Aukštaitijos prekybininkų, kuriems, kaip jau minėjau, buvo labai patogu su šiauliais susisiekti. Šiauliuose buvo ir muitinė, taip, kad galima buvo prekes iš užsienio valstybių vagonais siųsti tiesiai į Šiaulius arba iš Šiaulių ir jos būdavo Šiauliuose apmuitinamos, kas prekybininkams ir pramonininkams suteikdavo didelį patogumą.

Pačiame mieste ėjo plati statyba ir buvo vedamas vandentiekis ir kanalizacija.

Dėl šių sumetimų ir buvo nusistatyta įkurdinti iš Klaipėdos išsikelianti Prekybos Institutą Šiauliuose.

Šiauliškiai, žinoma, su džiaugsmu sutiko šią žinią ir mielai Institutui, kiek galėdami, padėjo, nes jiems buvo ir naudinga ir garbinga turėti tarp kito ko ir aukštąją mokyklą savo mieste.

Kadangi tuo pačiu laiku iš Klaipėdos į Šiaulius buvo atkelta be Prekybos Instituto dar Muzikos Mokykla ir Teatras, taj Šiauliai tapo vienkart ir žymiu Šiaurinės Lietuvos kultūriniu centru.

Buvo nemaža bėdos pradžioje gauti visiems tinkamas patalpas. Institutas laikinai pasitalpino, užleidžiant jam dalį naujai pastatytų Pašto Rūmų, dalį mokytojų seminarijos rūmų ir dalį Tautininkų rūmų. Tas buvo, kaip minėjau, tik laikinai, nes paskubomis buvo statomi Institutui dideli, moderniški, nuosavi rūmai, kurie buvo užbaigti jau Lietuvą okupavus Sovietams 1940-41 metais.

Prie Sovietų Institutas veikė tik vienerius metus. Per tuos metus Institutas buvo "susovietintas" ir metų pabaigoje, nepaisant komunistų skelbiamos "meilės" mokslui ir mokslo įstaigoms, uždarytas.

Apie Instituto "susovietinimą" ir jo vidujines reformas mes čia parašysime plačiau, tas duos daugiau žinių apie sovietų santvarką, ypač kiek ji paliečia aukštąsias mokyklas, kaip pilnai ji apima patį mokslą, mokslo personalą ir studentiją.

(bus daugiau)

NEMOKAMAI

Pamėginkite visi tie kurie kenčiate šiuos skausmus: REUMATIŠKUS, RANKŲ IR KOJŲ GĖLIMĄ BEI TIRPIMĄ, NEURALGIJĄ, NUOVARGĮ, DIEGLIUS. Jeigu jūs brangi nate savo sveikatą, tai tuojau atsiųskite savo vardą, pavardę ir adresą drauge su šiuo skelbimu, ir nemokamai gausite naujai pagerintos Deksnio Galingos Mosties. Pavartoję ją po savaitės laiko, jeigu nesijausite sveikesni, grąžinkite mums likusią. Bet mes žinome: tūkstančiams padėjo, padės ir jums. Užtikriname pasekmes!

Yra senas ir teisingas priežodis: kas tepa, tas važiuoja. Todėl, jeigu nori važiuoti, tepk ir tepk su Deksnio Galinga Mostimi.

DEKEN'S PRODUCTS
P. O. Box 666
Newark 1, N. J.

REIMANN & BRESSE
Didžiausia vokiečių baldų prekyba

AUKŠTOS KOKYBĖS BALDAI
Didelis baldų pasirinkimas 7-niuose aukštuose
Baldai miegamiesiems, valgomiesiems kambariams, salionams virtuvėms ir t.t.

1495 3rd Ave. (Tarpe 84 ir 85 gatvių)
Tel. RE 4-7040—41 New York 28, N. Y.
Atidaryta 9-6 kasdien, 9-9 šešt.

A. VIENUOLIS
KRYŽKELĖS
romanas
Gaunamas pas spaudos platintojus arba leidykloje PATRIA
P. O. Box 1291, Stamford, C

VIENYBĖ

LITHUANIAN WEEKLY
Established 1886

JUOZAS TYSLIAVA
Editor and Publisher

Editorial and Business Office:
412 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.

EVergreen 4-0862
Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office of Brooklyn, N. Y.

Subscription Rates:
USA per year $5.00
CANADA and other countries $6.00
Advertising Rates on Application

MOKYKLOS REIKALU

Šiame numeryje, 8-me pusl., dedamas "atsišaukimas į visuomenę", kuriame pasirašiusieji praneša, kad kun. N. Pakalnio vadovaujamos parapijos mokykloje Brooklyne susidarė proga praplėsti lietuvių kalbos mokymą. Mat, italų vaikai, kurie iki šiol lankė tą mokyklą, persikėlė į savąją.

Nors tai yra vietos pobūdžio reikalas, bet, mūsų manymu, jis yra aktualus ir plačiajai visuomenei. Tai, kas yra aktualu New Yorke, yra lygiai aktualu visose mūsų kolonijose. Lietuvių kalbos mokymas, lietuvybės puoselėjimas šiandien yra vienas aktualiausių klausimų Amerikoje.

Teisingai atsišaukime sakoma, kad tai yra "tik viena lietuviška mokykla" New Yorke. Bet ir ta pačia naujakuriai nėra patenkinti. Jiems atrodo, kad lietuvių kalba čia tik kampininkė. Jie net buvo suabejoje klebono kun. N. Pakalnio paaiškinimais, kad mokykloje, kur kitataučių vaikų yra daugiau, negu lietuviukų, negalima reikalauti tokių pat teisių, kokias turi arba galėtų turėti vienu lietuvių vaikų lankoma mokykla.

Mes neturime tikslių žinių, koki nuošimti tos mokyklos auklėtinių sudarė italai, bet esame linkę manyti, kad jų ten buvo nemažiau, negu lietuvių vaikų. Gal net daugiau. Todėl dabar lietuvių vaikams yra gera proga užimti jų vietas. Bet, svarbiausia, yra gera proga praplėsti lietuvių kalbos mokymą šioje mokykloje. Nepasinaudoje šia proga, vietos lietuviai negalės nieko kaltinti. Jie patys bus kalti.

**

TRUMANAS PRABILO

Ar tik ne per anksti tėvas Trumanas šoko kritikuoti Eisenhowerio administraciją? Faktas, kad dar nėra nė metų laiko, kai Trumano administracija buvo išbalsuota. Joks išmintingas žmogus negali tikėtis, kad naujoji administracija, perėmusi iš demokratų vairą, į tokį trumpą laiką padarytų stebuklus. Tik vienoms demokratų klaidoms, padarytoms dvidešimt metų laikotarpyje, atitaisyti reikia daugiau laiko...

Be reikalo Trumanas savo kalboje, pasakytoje Darbo Dienos proga, akcentavo, kad "tautos saugumas yra pirma viso ko." Ar ne Trumanas, būdamas Baltuosiuose Rūmuose, tyčiojosi iš tų asmenų, kurie savo laiku jaudinosi dėl komunizmo grėsmės valdžios įstaigose? Kiek laiko praėjo, iki demokratų administracija praregėjo?

O ką bekalbėti apie tas fatališkas klaidas, kurios buvo padarytos santykiuose su Sovietais? Ar ne demokratų valdžios patikėtinis Algerd Hiss organizavo Jungtines Tautas taip, kad jos pirmoje eilėje būtų naudingos Sovietų Sąjungai? Ar ne komunistams tarnavusio Hisso bylą tas pats Trumanas pavadino "Red herring"?

Jeigu ne Trumano ir jo pirmtakūno klaidos Teherane, Jaltoje ir Potsdame, tai šiandien Eisenhoweris neturėtų bėdos su Sovietų Sąjunga, tebegrumojančia Europos, Azijos ir net Amerikos saugumui.

Trumanas, kuris dabar kritikuoja Eisenhowerio administraciją, turėtų žinoti, kad jo partija buvo išbalsuota lauk, svarbiausia, dėl tų klaidų, kurios Amerikai dar ilgai atsirugs.

JIE DARO DIDELĘ ŽALĄ LIETUVOS LAISVĖS KOVAI

Vliko vadai mėgino apšmeižti Lietuvių Rezistencinę Santarvę. – Ir gen. S. Raštikis atsiriboja nuo tų Krupavičiaus ir Žalkausko pareiškimų.

Lietuvių Rezistencinės Santarvės Informacijos Biuras mums atsiuntė šiuo klausimu platų pareiškimą, kurį, sutrumpinę, čia dedame:

Birželio 20 d. Romoje, per oficialius pasitarimus su Lietuvos Diplomatijos Šefu, Lietuvos Ministeriui prie Šv. Sosto S. Girdvainiui pasitarime dalyvaujant, Vliko pirm. prel. M. Krupavičius ir Vykd. Tarybos pirm. K. Žalkauskas iškėlė Liet. Rez. Santarvės klausimą.

Nors Liet. Diplomatijos Šefas ir buvo jiems pabrėžęs, jog svarbųjį laisvės darbą būtina derinti ir vienodinti, minėtieji politinių visuomeninių organų pirmininkai iškėlė LRS klausimą ne Liet. Dipl. Šefo nurodytam reikalui aptarti, bet dar kartą nuo LRS-ės siūlytojo pasitarimo atsisakyti, savo nusistatymui, esą toks laisvės darbo suderinimas ir suvienodinimas neaktualus, pareikšti ir, pagaliau, pačiai LRS diskriminuoti.

Naudodamiesi tuo, kad pasitarime nebuvo LRS atstovų, kurie čia pat būtų nepagrįstus ir neatsakingus tvirtinimus įrodomai atmetę, minėtieji pirmininkai savo nusistatymą parėmė, pranešdami Liet. Dipl. Šefui LRS veiklą liečiančias "reveliacijas", bet jokių konkrečių duomenų ar įrodymų nepateikdami.

Šios Vliko oficialių pasitarimų metu praneštos "reveliacijos" suvestinos į vieną: **LRS esanti priešo įrankis!**

Savo "reveliacijas" Vliko ir Vykd. Tarybos pirmininkai bandė paremti neva Vlikui tuo reikalu padarytais lietuviams draugišku sferu pareiškimais ir tariamai gen. S. Raštikiui tuos pareiškimus patvirtinus.

Suprantama, kad tatai išgirdęs, Liet. Dipl. Šefas, nesant LRS-ės atstovų, pasikalbėjimą tuo klausimu nutraukė, kategoriškai pareiškė savo pasitikėjimą LRS-ės vadovybe ir Vliko bei Vykd. Tarybos pirmininkas nurodė, kad imsis žygių jų tvirtinimų pagrindui ištirti.

Autoritetingi šaltiniai buvo Liet. Dipl. užklausti ir kategoriškai jam pareiškė, kad Vliko pirmininkavimo prel. M. Krupavičiaus ir Vykd. Tarybos pirm. K. Žalkausko padarytieji, LRS-ę liečią pareiškimai, **neatitinka tikrenybės.**

Maža to. Toliau yra paaiškėję, kad tokios nuomonės, kokias Vliko atstovai buvo pareiškę Liet. Diplomatijos Šefui, neatitinka lietuviams draugiškųjų sluogsnių pažiūros į faktinę padėtį bei LRS-ės veiklą.

Ir gen. S. Raštikis, savo ruožtu paprašytas suteikti paaiškinimų, liepos 23 d. asmeniškai pareiškė LRS-ės Vyr. Komiteto nariui K. Drungai, jog jis visiškai atsiriboja nuo Vliko, ir Vykd. Tarybos pirmininkų pareiškimų Liet. Dipl. Šefui, kad buvo girdėjęs tik gandus, su kuriais neturi nieko bendro ir nenori ką bendro turėti.

Pakaltinęs Vliką dėl esamo nesutarimo ir jo daromų kliūčių svarbiam laisvės darbui tinkamai sutvarkyti, gen. S. Raštikis taip pat nurodė K. Drungai, kad, jam paklausius Vliko ir Vykd. Tarybos pirmininkus, ar jie tikrai taip konkrečiai buvo Liet. Dipl. Šefui pasakoję, kaip jo yra pranešta, Vliko ir Vykd. Tarybos pirmininkai i š s i g y n ė.

Kita, betgi, vertus, Vliko ir Vykd. Tarybos pirmininku Liet. Dipl. Šefui praneštos "reveliacijos" Vliko politinių sluogsnių tuo metu jau buvo plačiai paskleistos užsienio lietuvių visuomenės tarpe.

Tuo būdu tenka konstatuoti šiuos faktus:

1. atsisakę praeityje ir iš naujo atsisakydami susitikti su LRS-ės atstovais ir tiesiogiai aptarti svarbius laisvės kovos reikalus bei Krašto padėtį, savo pačių samprotavimų ar nugirstų gandų nepatikrinę nei LRS-ės vadovybėje nei lietuviams draugiškuose sluogsniuose, nors tai buvo jų tiesioginė patriotinė pareiga padaryti,

Vliko pirm. prel. M. Krupavičius ir Vykd. Tarybos pirm. prof. K. Žalkauskas oficialių pasitarimų metu neatsakingai pateikia Liet. Dipl. Šefui LRS-ės veiklos reikalu tikrenybės ir tiesos neatitinkančius pareiškimus bei tvirtinimus, kurie paskui plačiai paskleidžiami lietuvių tarpe ir kurių jie patys vėliau išsigina.

2. Tokio Vliko ir Vykd. Tarybos vadovaujančių asmenų elgesio paliesta ne vien LRS-ė, jos garbė ir svarbus jos darbas, bet jo palečiamas Liet. Dipl. Šefas ir Lietuvos Diplomatinė Tarnyba, nes minėtieji neatsakingieji pareiškimai buvo padaryti oficialių pasitarimų su Liet. Dipl. Šefu metu, Lietuvos Ministeriui prie Šv. Sosto pasitarime dalyvaujant.

3. Tokio elgesio paliesti lietuviams draugiški sluogsniai, kurių autoritetu Vliko ir Vykd. Tarybos pirmininkai pasinaudojo tikrenybės neatitinkantiems savo pareiškimams paremti.

4. Tokio elgesio yra skaudžiai paliestas pats Vlikas ir Vykd. Taryba bei jų orumas, nes juk tu organų vardu ju pirmininkai veikia ir oficialiai kalba.

5. Tokio elgesio yra žalingai paliesta visa lietuvių visuomenė, kurį sąmoningai, be atsakomybės jausmo melagingais gandais klaidinama.

Tačiau visų blogiausia yra tai, kad tokiu emigracinei visuomenai vadovauti pasiėmusiųjų elgesys daro didelę žalą Lietuvos laisvės kovai.

Gražioji Gedimino gatvė Vilniuje

IR LIETUVOJ JAU PEIKIA STALINĄ

Rugp. 21 d. Vilniuje buvo sušaukta posėdžio LTSR aukščiausios tarybos ketvirtoji sesija. Jos metu buvo konstatuota daug įvairiose srityse trūkumų, kuriuos pažymėjo finansų min. Drobnys, LTSR biudžetinės komisijos pirm. Kunčinas, kalbėtojai Piligrinas, Maniušis, Kutraitė, valstybinės kontrolės min. A. Ješrenovas, švietimo vicemin. S. Pupekis ir kt.

Buvo papeiktas Stalinas (net pats LKP ck sekret. V. Niunka nusiskundė, kad, girdi", partinėje propagandoje buvo nukrypta į asmenybės kultą..."), išdergtas Berija ir "nacionalistai su imperialistais amerikiečiais" etc. Galop pagal įprastą bolševikinį šabloną visus siūlymus priėmė "vienu balsu", būtent — patvirtino 1953 m. valstybinį biudžetą su 1952 m. biudžeto vykdymo apyskaita, LTSR konstitucijos 98 ir 117 straipsnių pakeitima, prezidiumo įsakus, "išrinko" aukščiausiojo teismo narius ir "liaudies tarėjus." Viskas padaryta taip, kaip buvo iš anksto užplanuota.

Vilniaus radijo pranešimu, aukščiausios tarybos prezidiumo narius — Minka, o aukščiausiojo teismo narius — J. Jasinskas, A. Jukna, V. Marcinkevičius, J. Radzevičius, J. Skatikas, . Stumža, L. Šimkūnas, N. Visockis, J. Žemaitaitis ir kt. bolševikiniai "teisininkai".

Rugp. 6 d. Tiesa skelbia, kad TSRS aukščiausios tarybos penktojoje sesijoje ir tautybių tarybos bendrame posėdyje dalyvavo taip pat A. J. Snieč.kus prezidiume kaip vienas pirmininko pavaduotojų), o kalbas pasakė A. Venclova, M. P. Kaunaitė ir kiti bolševikų veikėjai.

Bolševikai viską savinasi, paskiausiai pradėjo savintis net ir... suvalkiečių sukilimą. Rugp. 20 d. per radijus buvo paskelbtas iš Tiesos straipsnis, pavadintas "Valstiečių revoliucinis judėjimas Lietuvoje 1935-36 metais", kuriuo įrodinėja, kad, girdi, komunistai dirigavę ir suvalkiečių sąjūdžiui...

J. Šiugžda įrodinėja, kad ne tik Lietuvos sukilimų prieš caro valdžią vadai, bet taip pat lietuvių rašytojai J. Mačys—Kėkštas, Žemaitė, J. Biliūnas ir kt. išaugę bolševikinio revoliucininko Černyševskio įtakoje.

Grįžęs iš Brazilijos A. Vaivuckas Tiesoje išplūdo Brazilijos lietuvius ir jų veikėjus. Giriasi, kad, girdi, Brazilijos lietuviai "gausiai dalyvavę kom. organizacijose, Mopro kompanijose, Lietuvos polit. kaliniams remti patronatų veikloje", leido Taikos Balsą ir t.t.

AR TIK ŪKININKAI PADĖJO VOKIEČIAMS?

DR. K. DIEVOGALA
Mūsų bendradarbis Europoje

Lietuvos vokiečių laikraštis Heimatstimme, išeinąs Hannoveryje, įdėjo ilgą straipsnį: "Wir und die Heimat".

Anot autoriaus, lietuvių vokiečių santykiai tikrumoje visada buvę labai geri ir tik "paskutiniais dešimtmečiais", jie buvo "sudrumsti."

Tie geri santykiai tarp "lietuvių ūkininkų" ir vokiečių likę nepasikeitę ir po 1918-1944 "abipusinio apvylimo" (t. y. nepriklausomos Lietuvos perijode). "Aš vis sakau: tarp lietuvių ūkininkų (Heimmastimme autoriaus pabraukta) ir vokiečių, nes lietuvių tauta yra ūkininkų tauta (Bauernvolk!). Iki paskutinio laiko apie 80% gyventojų dirba žemės ūkyje, —sako autorius. "Kaip aš patyriau," rašo jis toliau, "ir vėlesnių laikų kiršinimas nepakeitė sveikai ir teisingai galvojančios lietuvių ūkininkijos. Ar nėra geresnio įrodymo tam faktas, kad anuose pasibaisėtinuose metuose po 1945 m. tūkstančiai vokečių iš Rytprūsių rado Lietuvoje prieglaudą ir lietuvių ūkininkų dėka išsigelbėjo nuo bado."

Kitais žodžiais: lietuviai ūkininkai visada buvę vokiečių draugais ir tokie pasiliko dabar, o tie likusieji 20% — tie kurie kalti dėl minėtojo "kiršinimo" tikriausiai būtų palikę vokiečių išbadėjusius atbėgėlius pražudyti, bet turbūt šitų "kiršintojų" Lietuvoje jau nedaug gyvų bepaliko.

Čia autorius smarkiai klysta manydamas, kad tik ūkininkai Lietuvoje gelbėjo vokiečius iš Rytprūsių, gi inteligentai ar miesčionija laikydamasi to tariamo "Deutschfeindlichkeit" šito nedarė.

Kaip patys sugrįžę vokiečiai man pasakojo, atbėgėlius visų pirma visur rėmė ir kunigai. Vokiečius buvo priglaudę ir lietuviai gydytojai, mokytojai, artistai. Net žydai.

Be abejo atbėgėlių masė Lietuvoje rado prieglaudą kaime, ten buvo patogiausios sąlygos tiek slapstymosi tiek ir maisto atžvilgiu, miestuose šitų sąlygų nebuvo. Bet iš kitų faktų, kuriuos jau turime, aiškiai matosi, kad ne vien tik lietuviai ūkininkai, bet ir lietuvių visuomenės elito tarpe buvo nemaža noro vokiečiams padėti.

Kyla klausimas: kodėl autorius šitos "gerų lietuvių ūkininkų" teorijos griebiasi.

Kai prieš porą metų vis daugiau pradėjo grįžti Karaliaučiaus vokiečių iš Lietuvos į Vakarus ir kai visi, kaip susitarę, gyrė lietuvius dėl jų paslaugumo, daug vokiečių čia Vakaruose, ypač vokiečiai iš Klaipėdos krašto bei iš Didžiosios Lietuvos lyg nenorėjo tuo pilnai tikėti ar bent labai stebėjosi, nes į jų sąmonę taip jau buvo įaugusi mintis, kad lietuviai esa "vokiečių priešai." Tai eilės metų didžiulio propagandos aparato veikimo vaisius. Minimame straipsnyje mėginama, kaip jau buvo išdėstyta, šita isišaknijusią vokiečiu pažiūra į lietuvius suderinti su naujais faktais ir naujais ateities uždaviniais. Kodėl tais pokario katastrofos metais lietuviai neparodė jiems prikišama neapykanta, o įstiesė pagalbos ranka, autorius išaiškina taipgi tradiciniu vieno lietuvių tautos luomo — ūkininku, neva meile vokiečiams. (Nors pvz. liaudies priežodžiai rodo ką kitą).

Gilinantis į sugrįžusiųjų vokiečių pasakojimus, kyla noras šitą spontaniškos pagalbos reiškinį kitaip paaiškinti. Sovietinis režimas visoms tautoms yra toks baisus, kad vakarykščiai priešai akivaizdoje bendro prispaudimo pasidaro draugais, o buvusios ginčų priežastys nublanksta. Pavergti to pačio svetimo ir naikinančio režimo tiek vieni, tiek kiti, pajunta likimo bendrumą, atsiranda anksčiau nebuvę solidarumo ar simpatijos jausmai ir kaip auropiečiai ar krikščionys stengiasi vieni kitiems padėti. Reikšmės čia be abejo turėjo ir lietuvių charakteris ir Lietuvos ūkio sąlygos. Mes matome, kad vokiečiai tautų santykiams paaiškinti, kartais linksta į savotišką metafiziką, per greit pagrindan deda tokį neegzistuojantį "vokiečių nekentimo pradą."

Šiandien taika ir susitarimas, atrodo, parūpo visiems. Tačiau nereiktų vieno užmiršti, kad niekados nebus galima atsiradusį įtempimą panaikinti atstatant padėtį, kuri priklauso negrąžinamai praeičiai, kada lietuvių tauta buvo vien tik pasyvi ūkininkija. Tada buvo nesunku su lietuviais "taikiai sugyventi", nes lietuviai buvo bejėgiai ir be balso. Tuos ūkininkus tada buvo galima lengva širdžia kartais pagirti, jais žavėtis, kartais lyg nepiktai iš jų pasijuokti (pvz. Sudermano, Wicherto novelės), pagal tinkamuma gerinti jų ekonominį gerbūvį, juos "auklėti", nutautinti, asimiliuoti.

Šių dienų pavergimas ir naujas faktinis mūsų bejėgiškumas, tačiau jokiu būdu negrąžina buvusios padėties 19 šmtm., kaip gal kaikuriems svetimtaučiams pasirodė. Lietuvių kultūrinis ir socijalinis išsivystymas yra taip pažengęs, kad šitos "vien ūkininkija", apie kurią svajoja "Heimatstimme", jau niekados daugiau būti negalės.

Vokiečiai kilę iš rytų ir pietryčių Europos dabar gyvena Vakaruose, turėtų siekti anot autoriaus, atstatyti taiką tarp atskirų Rytų Europos tautų ir vokiečių. Tuo atžvilgiu vokiečių iš Lietuvos uždavinys esąs stengtis atitaisyti vokiečiuose anų politinių konfliktų metu susidariusią neteisingą pažiūrą apie lietuvių tautą, nurodant lietuvių ūkininku gero būdo savybes, vaišingumą, liaudies kūrybą, kurią žinojo jau net Goethe, Herderis, prisiminti Kantą, kuris gyrė lietuvius.

Tai labai malonu girdėti, bet šitos sveikintinos pastangos nepasieks pilnų rezultatų, jei šios problemos sprendimas apsiribos tik ūkininkija, tuo pačiu nepripažįstant tautai pilno sąmoningumo, politinio ir kultūrinio integralumo.

Pabaigoje Heimatstimme autorius siūlo, kad ir lietuviai dėtų pastangų susitarti ir išsiaiškinti ir liautųsi vis kartoti, kad vokiečiai einą "kryžiuočių pėdomis." "Lietuviai turėtu suprasti, kad mums, vokiečiams, kryžiuočiai ir jų žygiai nėra gėdos dėmė mūsų istorijoje, o priešingai."

Tokiu būdu autorius savo neblogą pasiūlymą pats paneigia. Kadangi daugelio tautų istorikai visdėlto yra šiek tiek kitos nuomonės, būtų gal geriau, sprendžiant dabarties problemas, palikti viduramžius — viduramžių istorikams. Didžiavimasis visiškai nuo mūsų laikų skirtingos epokos sąjūdžiais ir žygiais juk nieko nepadės nei dabarties konfliktų sprendimui nei pačiam istorijos mokslui.

NAUJAS IMIGRACIJOS ĮSTATYMAS

Faktas, kad Kongresas priėmė šį įstatymą, yra labai svarbus reiškinys, nes daugeliui tremtinių jis suteikia naujų galimybių patekti į Jungtines Amerikos Valstybes. Ypač šis įstatymas svarbu mums lietuviams, kurių kvota tiek maža, kad kai kuriems lietuviams kad kai kuriems lietuviams tremtiniams, užsiregistravusiems Amerikos konsulatuose vykti į Ameriką, eilė gauti vizą būtų atėjusi po 50 ir daugiau metų.

Įstatymas lietuvių tremtinių atžvilgiu yra palankus ir duoda galimybių buvusiems DP Europoje, o taip pat vėliau atbėgusiems iš už anapus geležinės uždangos lietuviams, kurie negalėjo nadotis DP įstatymu, lygiai vokiečių kilmės pabėgėliams gimusiems Lietuvoje (vadinamiems r epatrijantams) pagreitintai atvykti į Ameriką, jei jie atatinka Bendro Imigracijos įstatymo sąlygoms ir reikalavimams.

Prezidentas pasirašė įstatymą 1953 m. rugp. 7 d. ir pagal jį konsulai galės pradėti duoti vizas **1953 m. gruodžio 7 d.** Įstatymas galios iki 1956 metų gruodžio 31 d.

Istatymas leidžia duoti pabėgėliams, našlaičiams iki 10 metų amžiaus ir kai kurių tautybių giminėms 214,000 **nekvotinių vizų,** vadinas, šios vizos nebus įskaitytos kvotų sąskaiton, kaip kad buvo pagal DP įstatymą.

Įstatymas apima pabėgėlius, kurie yra **Vakarų Vokietijoje ir vakarinėje Berlyno dalyje, Austrijoje, Prancūzijoje, Portugalijoje, Norvegijoje, Belgijoje, Olandijoje, Liuksemburge, Danijoje, Italijoje, Graikijoje, Turkijoje, Švedijoje, Irane, Triesto Laisvoje Teritorijoje ir Tolimuosiuose Rytuose.**

Nuo įstatymo vėlyvesnės interpretacijos paaiškės, ar pabėgėliai Anglijoje galės šiuo įstatymu naudotis.

Pabėgėliai galės gauti vizas tiktai tuo atveju, jei vizos išdavimo metu jie randas aukščiau išvardintose šalyse.

Vokiečių pabėgėliai, kurių grupėn įeina vadinami repatrijantai, galės gauti vizas tiktai tuo atveju, jei jie dar yra Vakarų Vokietijoje, vakarinėje Berlyno dalyje ir Austrijoje.

Kiekvienas pabėgėlis, kuris norės pasinaudoti šiuo įstatymu, turės gauti iš Amerikos piliečio ar piliečių darbo ir buto garantiją ir užtikrinimą, kad jis netaps visuomenei našta.

Vidaus kelionę iš uosto iki paskirimo vietos turės apmokėti kvietėjas arba pats pabėgėlis, arba, jiems negalint, Amerikos vyriausybė suteiks per šalpos organizacijas paskolas iš 3%, kurias reikės grąžinti nevėliau 1963 m. birželio 30 d.

Pagal ankstyvesnį DP bilių atvyko apie 30,000 lietuvių.

VOKIEČIAI NEPRIPAŽINS

Vokiečių užsienio reikalų ministerija išleido Baltąją knygą aktualiais Vokietijos ir Europos klausimais.

Joje įdėtas ir vokiečių vyriausybės memorandumas Amerikos prezidentui, kurio 6-me punkte pabrėžiama, kad būsimoje taikos sutartyje turi būti pabota visų žmonių teisė į savo tėviškę. Tai yra teisė, išplaukianti iš krikščioniškojo mokslo ir įgimtos teisės principų. 7-me punkte sakoma:

"Jokia vokiečių vyriausybė niekad negalės pripažinti Oderio-Neissės linijos."

PADĖJO BALTAMS

Ministeris Ossian Donner, buv. Suomijos pasiuntinys D. Britanijoje 1919-1926 m., yra prieš porą metų išleidęs savo atsiminimus, kuriuose jis pasakoja apie savo gyvenimą tais laikais Londone. Knygoje yra skyrius, kuriame autorius kalba apie pastangas padėti išgauti iš britų valdžios Pabaltijo valstybių pripažinimą de jure. Šis knygos skyrius įdomus ir lietuviams.

● Prof. Pakštas ruošia geografinę lietuvių tautos 3.000 m. apžvalgą. Studija turės 50 žemėlapių.

TRYS SVARBIAUSIOS ERDVĖS SUSISIEKIMO PROBLEMOS

Amerikoje yra įsteigtas institutas, kuris daro tyrimus su žmonėmis tarpplanetinės erdvės sąlygose. Tų tyrimų uždavinys išspręsti tris svarbiausias tarpplanetinio susisiekimo problemas.

Pirmoji problema yra ta, kad žmogus skrisdamas į kitą planetą yra priverstas apleisti savo prigimtąją aplinką ir atsidurti erdvėje, kurioje nėra atmosferinio slėgimo.

Antroji problema tai, kad žmogus nejus žemės traukos. Tarpplanetinėje erdvėje jis bus visiškai be svorio. Gamta žmogaus tokiom sąlygom neparengė. Ar jis gali išviso tai pergyventi?

Trečioji problema — išsigelbėjimo galimybės. Iš lėtai skrendančio lėktuvo lakūnas gali pats iššokti, iš sprausminio lėktuvo jį išmeta specialūs prietaisai kartu su sėdyne. Tačiau kaip jis gali išsigelbėti beorėje erdvėje, kurioje jo neveikia žemės traukos jėga?

Kai lakūnas Bil Bridgeman raketiniu lėktuvu "Skyrocket" pasiekė 25 klm. augštį, trumpą momentą jis buvo atsidūręs tarpplanetinės erdvės sąlygose. Jis sėdėjo hermetiškoje kabinoje aprūpintas atmosferos slėgimo reguliavimo ir deguonies tiekimo aparatais, o už kabinos oras jau buvo toks skystas, kad jame būtų galėjęs užvirti gyslose kraujas. Tačiau Bridgeman saugojo netik kabina, bet ir specialūs drabužiai, kurie visiškai apdengė jo kūną — tik rankos liko laisvos lėktuvo prietaisams kontroliuoti. Sugedus kabinai, rūbai automatiškai būtų jį saugoję nuo tuščiosios erdvės pavojingo veikimo. Tie drabužiai neleidžia kraujui užvirti gyslose, sulaiko žmogaus kūne esantį azotą nuo išsiveržimo į paviršių biauriomis pūslėmis, ir užtikrina normalų deguonies tiekimą.

Drabužiai yra atydžiai išbandomi instituto tyrimų laboratorijose. Žmogus aprengtas tokiais drabužiais pasodinamas į bandymų kamerą, kurioje sudaromos dirbtiniu būdu sąlygos panašios į esančias 40-50 km. augštyje. Kameroje eras vanduo pradeda indė virti, bet drabužių saugomas žmogus jaučiasi gerai.

Tiriama ir kas atsitiktų, jei drabužiai sugestų, suplyštų ar pan. Žmogus pasodinamas mažoje patalpoje, kuri yra prikišta įvairiausių instrumentų. Toji patalpa yra sujungta su kita didesne iš kurios yra išpumpuotas oras. Durys jungiančios abi kameras atidaromos ir žmogus praktiškai pradeda mirti: akys išsprogsta, kūno atsiranda bjaurios pūslės, iš nosies ir ausų pradeda bėgti kraujas.

Bandymai parodė, kad stiprios sveikatos žmogus tokiose sąlygose gali išgyventi net kelias sekundes. Per tą laiką jis neturi nustoti sąmonės, kad galėtų panaudoti gelbėjimosi priemones. Savaime suprantama, kad šitokie bandymai erdvės lakūnų skaičių gerokai sumažina, nes netenkantieji sąmonės jau tolimesniems bandymams netinka.

Nelengvi yra bandymai ir su "dirbtinio oro" kabinomis. Ką reiškia ilgą laiką išbūti patalpoje, kuri aprūpinama deguoniu iš aparatų, gali pasakyti tik povandenių laivų jūreiviai, kurie yra išbuvę ilgą laiką po vandeniu. Šios rūšies tyrimai atliekami "simuliatoriuose", kurie yra padaryti visiškai taip, kaip raketinių lėktuvų kabinos. Juose būsimieji kandidatai išsėdi savaitėmis ir gauna tik aparatais teikiamą deguonį. Tyrinėtojai stebi kandidato elgesį ir leidžia jam atlikti veiksmus, kurie gali būti reikalingi būsimame skridime. Po šio tyrimo kandidatų skaičius dar labiau sumažėja.

Toliau seka bandymai su greitėjimo jėga. Kai važiuojantis autobusas staiga sustoja, mes jaučiame menkutę greitėjimo jėgą, bet kartais ir ji išmeta mus iš vietų.

Raketiniam lėktuve toji jėga būtų mirtina — žmogus būtų sutrėkštas nelyginant musė. Savo svorį galime išreikšti žemės greitėjimu (g), kuris yra normalus. Tokiu būdu 2g reiškia dvigubą svorį, trys — trigubą ir pan.

Šios rūšies bandymams žmogus sodinamas į milžinišką centrifūgą, kuri išvysto pasiutišką greitį. Kas atsitinka su bandomuoju? Vienas g — nieko ypatingo, du g — jaučiamas sunkumas, dantys sunkandami, trys g — veido bruožai pasikeičia, akys pusiau užsimerkia, penki g — žmogaus bruožai jau visiškai pasikeičia, jo negalima pažinti, dešimt g — dauguma jau būna be sąmonės ir tik patys atspariausi išlaiko iki 16g ir tai tik porai sekundžių... Prie 16 g per odą lašais išsiveržia kraujas, nors ji būtų ir visai sveikutėlė. Bandymų metu patirta, kad gulintis žmogus pakelia didesnį greitėjimą, kaip sėdintis. Per bandymus su gyvuliais patirta, kad prie 26 g jų organai buvo sudraskyti. Šias kančias žmogus turi netik iškentėti, bet jis turi būti pajėgus galvoti, spręsti ir veikti.

Greitėjimo jėgos priešingybė yra svorio netekimas. Žemėje sunku sudaryti tokias sąlygas, bet Charle Yeager, pirmasis pralenkęs garsą turėjo progos pergyventi ir ši jausmą. Jis pakilo raketiniu lėktuvu į 20 km. augštį ir išjungė variklį. Pradedant lėktuvui kristi susidarė svorio netekimo jausmas. Yeageris nustojo orientacijos, nejautė kur yra viršus, kur apačia ir iš viso vos galėjo aptarnauti lėktuvo instrumentus. Tačiau čia technika ateina žmogui į pagalbą. Ilgų treniruočių ir automatinių "padėjėjų" gelbstimas, žmogus tikisi nugalėti ir šią kliūtį.

Pati sunkiausia problema, ar nebus tik gelbėjimosi reikalas. Iš raketinio lėktuvo iššokęs ar išmestas žmogus oro srovės būtų iki neatpažinimo sumaigytas. Jei to jis ir išvengtų tai iš nepaprastai didelio augščio krisdamas įgautų tokį greitį, kad nuo oro trinties įkaistų ir neišvengiamai sudegtų. Parašiutas jo apsaugoti negalėtų, nes kritimas prasidėtų beorėje erdvėje, kur parašiutas negali veikti, patekęs į oro erdvę jis jau taip greitai kristų, kad arba parašiutas neišlaikytų, arba jo diržai perpjautų žmogų pusiau.

Šias problemas spręsti pasiėmė genialus kontstruktorius Wernher von Braun. Jis pagamino gelbėjimosi cilinderius. Pavojaus atveju lakūnas turi paspausti du mygtukus ir per sekundę aplink jį susidaro hermetiškas gelbėjimosi cilinderis. Cilinderis aprūpintas deguoniu vienos valandos laikotarpiu turi mažą raketinį variklį ir juostinį parašiutą. Viduje įrengto radijo pagalba lakūnas gali susisiekti su savo baze. Parašiutas tik prilaiko kritimą. Atitinkamu momentu lakūnas įjungia motorą ir gelbėjimosi cilinderis tampa besileidžiančia raketa. Gal kiek ir fantastiškai skamba šis Brauno projektas, bet žmogaus protas ir technika kol kas dar ribų nežino...

Pagaliau čia dar tik viso ko pradžia. Tačiau šį kartą tiriamos ne statybinės medžiagos, jo pats žmogus ir randama, kad jis ne taip jau blogai "subudavotas". Atrodo, kad jo nereikės "perstatyti" norint pagaminti ateities viršžmogų, keliaujantį iš planetos į planetą. Tas viršžmogus yra mūsų tarpe, tik reikia jį surasti.

B. L.

Atrodo, lyg ji dėvėtų tokią pat skrybėlę, kaip ir aš...

SENATORIUS McCARTHY, UŽSIENIS IR MES

Senatorius McaCrthy mėgsta figuruoti laikraščių antraštėse. Vos 43 metų, su nedidele politine praeitimi, jis plačiai komentuojamas ne tik vietinėj, bet taip pat ir užsienio spaudoje.

Sugrįžę iš užsienio amerikiečiai pasakoja, kad jie buvę klausinėjami, "Kas atsitiko Amerikai? Ar JAV atsižadėjo individo teisių, pasisakydamos už savotišką fašizmą?"

Ar tie klausimai yra pagrįsti ar ne, tenka sutikti, jog tai yra rimtas faktorius prieš Jungtines Amerikos Valstybes.

Dėl sen. McCarthy veiklos sunku būti bešališku. Tačiau dėl to augąs priešingumas Amerikai, yra mūsų visų problema. Kiekvienas amerikietis, ypač tie, kurie susirašinėja su savo giminėmis Europoje, turi padėti jiems suprasti senatoriaus McCarthy veiklą teisingai.

Daugelis lojalių amerikiečių kaltina sen. McCarthy naudojantis metodais, kuriuos jie vadintų "neamerikietiškais", ir net pavojingais amerikiečių gyvenimo būdui. Kiti patriotai amerikiečiai yra patenkinti jo atkaklumu, iškeliant, jų žodžiais, Amerikos vyriausybės įstaigose užsimaskavusius pogrindžio elementus. Šios nuomonės kasdien svarstomos Amerikos laikraščiuose. Tačiau jos abi turėtų sutikti dėl kelių faktų.

Pirmiausia, Amerika neatsižadėjo demokratijos ir asmens teisių: Nežiūrint paviršutiniškų ginčų, amerikiečiai lygiai tvirtai tebetiki laisvės idealais, kaip jie tikėjo 1776 ir 1861 metais. Už ir prieš McCarthy amerikiečiai vienodai su tuo sutinka. Jie mano, kad Jungtinių Amerikos Valstybių saugumui yra grasinama, tuom patim ir šiems didiesiems idealams. Senatorius McCarthy neatlaidžiai kovoja su komunizmu ir komunistų infiltracija, sekdamas savo krašto išdavikus, tiek Ameirkai, tiek laisvajam pasauliui, atlieka savo pareigą.

Amerikiečiai gali ginčytis dėl McCarthy metodų, tačiau aiški amerikiečių dauguma vieningai tiki laisve ir asmens teisėmis ir tuo pačiu yra komunizmo priešai. Tai yra pagrindinis faktas. Sugebėję tai išaiškinti mūsų draugams užsienyje, mes sutaikytume mūsų priešų skleidžiamą propagandą.

Kiti paminėjimo vertį faktai yra: prez. Eisenhoweris negalį suvaržyti teisėtai išrinkto Wisconsino valstybėje senatoriaus McCarthy veiklos. Kaip respublikonų valdančios partijos narys, jis šiuo metu vadovauja Administracijos veiklą kontroliuojančiai Senato komisijai ir turi teisę savo tyrinėjimus vesti. Jis negali dabar būti pašalintas dėl to, kad taip nori Prezidentas ar net visa šalis. Jis yra atsakomingas niekam kitam, kaip tik Wisconsino valstybės žmonėms ir tai neanksčiau sekančių rinkimų, kurie įvyks 1958 metais. Iki to laiko jis naudojasi visomis JAV Senato nario turimomis teisėmis ir privilegijomis.

Užsieniečiams taip pat galima priminti, jog senatorius McCarthy nekalba Amerikos vardu, lygiai kaip jos vardu negalį kalbėti saujelė Amerikos komunistų. Mūsų šalis yra per didelė, nuomonių perdaug ir įvarių, kad viešoji opinija susidarytų iš vienos politinės asmenybės, pasaulio spaudos antraštėse. Ir šiuo atveju iš McCarthy veiklos užsieniečiai spėja apie posūkį Amerikoje. Tuo tarpu mums patiems, mėgstantiems ji ar priešingiems jam, jis tėra tik laikina figūra politiniame gyvenimee. Amerikoje nėra joks nusikaltimas būti "pro-McCarthy." Nesvarbu, ar savo laiškuose mes pasisakysime už ji, ar prieš ji. Esmėje, mes turime laisve ir savo asmenines teises pasisakyti už ka mes tik norime. Amerikiečiai vieningai jas saugoja ir, prireikus, jas gins net mirties kaina.

● Šešioliktame amžiuje beveik visi europiečiai bijodavo keliauti jūromis. Todėl kai kurių laivų kapitonai savo įgulas turėdavo sudaryti išimtinai iš kalinių.

BALTŲ INSTITUTO STUDIJŲ DIENOS

Jau daugiau kaip metai V. Vokietijos sostinėje Bonnoje veikia Baltų Institutas. Jis yra įsteigtas V. Vokietijos vyriausybės ir baltų laisvinimo veiksnių pastangomis. Instituto tikslas — puoselėti Baltijos valstybių tremtinių mokslininkų kūrybą ir mokslinius tyrinėjimus. Institutas retkarčiais paremia materialiai ir V. Vokietijos pabaltiečius studentus. Instituto vadovybę šiuo metu sudaro pirm. prof. Ed. Šturms (latvis), vicepirm. prof. A. Maceina ir vicepirm. prof. M. Toome (estas). Bad Godesberge prie Bonnos, krikščionių pabaltiečių studentų bendrabutyje, Institutas suruošė studijų dienas, kuriose dalyvavo 37 latvių, 11 lietuvių ir 17 estų studentų iš V. Vokietijos bei Strasburgo L. E.

Už suvienytą Europą su Pabaltiju

Per atidarymą, kurį pradėjo Instituto direktorius prof. Šturms, suvažiavimą sveikino min. Selteris estų, min. Liepinš latvių ir Dr. P. Karvelis lietuvių laisvinimo veiksnių vardu. Po studentų atstovo žodžių ėjo vokiečio E. Schumanno paskaita apie Europos suvienijimą. Kalbėtojas pasisakė už visos Europos apjungimą: suvienytai Europai turi priklausyti ne tik šešios valstybės, sudarančios plieno ir anglies sąjungą, bet ir Rytų Europos kraštai su Pabaltiju.

Sujungto Pabaltijo problemos

Rytojaus diena buvo skirta sujungto Pabaltijo klausimams. Liepinš savo paskaitoje pereževlgė, kaip Pabaltijo valstybių vieningumas reiškėsi jų nepriklausomybės metais. Ir pats prelegentas pasisakė ateityje už stipresnį vieningumą. Buv. Estijos užs. reik. min. K. Selteris kalbėjo apie ekon. gyvenimo problemas sujungtose Pabaltijo valstybėse. Dr. P. Karvelis nušvietė dabartinę Politinės Baltų Tarybos veiklą ir Baltijos valstybių uždavinius šių dienų Jungtinės Europos institucijose. Prof. Šturms, kalbėdamas apie kultūrines problemas Baltijos valstybėse, plačiau papagrinėjo vienos universitetinės sistemos reikalą.

Dainos — baltų dvasios išraiška

Rugp. 14 d. buvo perskaitytos trys paskaitos apie lietuvių, latvių ir estų dainas. Pirmąją paskaitą "Liaudies daina kaip lietuvių dvasios išraiška" skaitė prof. A. Maceina. Paskaitininkas, be kitų, iškėlė šias lietuvių liaudies dainų ypatybes: jų lyriškumą, simboliškumą ir tai, kad dainas daugiausia dainuoja ir gal kuria moteris. Šios ypatybės rodančios lietuvių dvasios vidujiškumą, didelį idealizmą ir namų meilę.

Ponia E. Šturms išsamiai referavo apie latvių dainas, daugiausia kreipdama dėmesio į poetines dainų priemones ir melodiją. Estas Dr. O. A. Webermannas referavo apie estų dainas. Jo požiūris buvo tautosakininko. Po paskaitų prof. A. Maceina nustatė bendras Baltijos tautų dainų ypatybes ir pažymėjo, kad šitokia baltų dvasia, rodanti dealizmą ir gilią namų meilę, esąs didelis indėlis į europiečių dvasios atnaujinimą.

Per studijų dienas diskusijose šalia kitų gyvai reiškėsi prof. U. Ivinskis, V. Natkevičius. Studijų dienų metu buvo koncertas, per kurį solistas estas ir solistė latvė padainavo liaudies ir individualios kūrybos dainų. Lietuviai savo liaudies dainas perdavė iš plokštelių.

Amerikos jūrininkas ir Korejos našlaitis

AISTIJA, IR JOS SOSTINĖ ŠIAULIAI

Mums įdomios kaimynų nuomonės

Vokiečių pabėgėlių spauda reiškia pasitenkinimą, kad tarp latvių atsiranda balsų, kurie pasisako už "teisės į tėviškę" vokiečių pabėgėliams pripažinimą. Volksbote cituoja New Yorkę leidžiamo latvių Laiko ištraukas ir džiaugiasi, kad latviai laiko Pabaltijo vokiečius savo "tikrais draugais."

Lenkų egzilinės vyriausybės laikraštis Dziennik Polski, leidžiamas Londone, pirmą kartą aiškiai pasisako prieš vokiečių propaguojamą -"teisę į tėviškę." Dienraštis šią tėviškės teisę apšaukia "vokiečių revizionizmu", išrastu tam, kad teisės į tėviškės titulu būtų galima "pagrįsti vokiečių imperialistinius tikslus." Su tokia tėviškės teise esą galima kiekvieną kraštą, kur yra buvę paskirų vokiečių kolonijų žymių, apšaukti vokišku kraštu —"jų tėviškė". Esą, po 15 metų, seniesiems išmirštant, o kitiems įsigyvenant svetur, nebeliksią nieko, kas praktiškai tą "teisę į tėviškę" galėtų vykdyti.

Vokiečių pabėgėlių spauda rašo, kad, girdi, jau esą praktiškai palaidoti čekų ir lenkų tremtinių planai sukurti "Vidurio ir Rytų Europos federaciją." Esą, apie federaciją pasnekama, bet kai praktiškai reikia imtis konkrečių žygių jai vykdyti, tai taip iš to nieko ir nebelieka. Tas pats latvių Laiks, svarstydamas Pabaltijo federacijos planus, kadangi dalis estų linksta į jiems giminingus suomius, mini ir tokį galimumą — Lietuvos ir Latvijos federaciją. Jos sostinė turėtų būti kur nors tarp Joniškio ir Lielvircavo."

Latvių Lietuvių Vienybės organas Aistija, rašydama apie visų buvusių ir esančių aiščių apjungimą, įdėjo žemė apimantį Latviją ir Lietuv Vilnium bei Gardinu ir Si kais, kuriame kaip galimą tijos sostinę žymi Šiaulius

Baltų spauda praneša, pusiau oficialiais atstovais panijoje numatyti estų užsien. reikalų min. Pust latvių — R. Kamus.

LIETUVIŲ DAILĖS PARODA AUSTRALIJOJ

Pirmoji Australijos lietu dailės paroda organizuoj Mark Foy's Art galerijoje nyje. Paroda truks nuo rug 7 iki 19 d. Bus išstatyti ri niai tapybos, grafikos ir sk tūros kūriniai.

Vienas didžiausių Aust jos profesinių sąjungų lai čių, Sidneyje leidžiamos bor News, plačiai aprašė Nasvytytės išraiškos šokio dija, pažymėdamas, kad ji ša į Australijos gyvenimą ja stiliu, šokiu išreiški Australijos jaunatvę ir gy bingumą. Straipsnis iliust tas efektinga grupės scen Rubinšteino "Nakties nos."

RHEE IR LIETUVIAI

P. Korejos prez. Singm Rhee atsiuntė per dail. J. tricką Sidney lietuvių gr atsakymą į jų pasiųstąjį s kinimą.

Savo laiške prezidentas žymi, kad P. Koreja ėmėsi su reikalingų žygių apsisa ti nuo tragiškų klaidų ir M cheno bei Jaltos prakti Prezidentas džiaugiasi liet laišku ir pažymi, kad ji sti na parama tų žmonių, ku tikrai myli laisvę ir yra p gę nuo raudonųjų bandų, vergusių jų tėvynę.

5 p

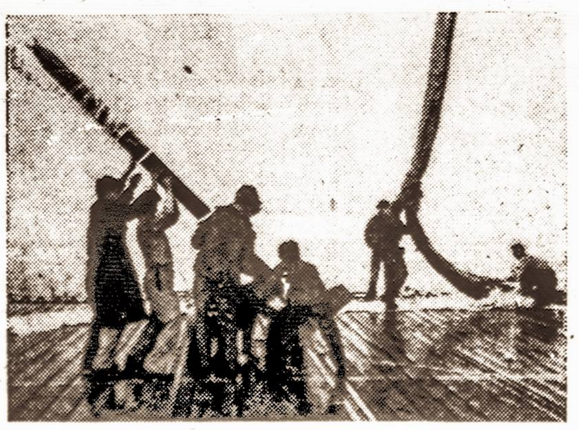

Mūsų laivynas tyrinėja kosmiškus spindulius

Sporto GYVENIMAS

Redaguoja KĘSTUTIS ČERKELIŪNAS

FUTBOLO PIRMENYBIŲ TVAKRAŠTIS

Stipriausio New Yorko futbolo mėgėjų kolektyvo, DAFB, augštosios lygos pirmenybės pradedamos rugsėjo 13 d. Šioje lygoje jau tnri metai dalyvauja Lietuvių SK vienuolikė.

Šiuo laiku yra žinomas toks rungtynių tvarkraštis: rugsėjo 13 d. mūsiškiai pirmose rungtynėse žaidžia su Eintracht SC (priešininkų aikštėje), rugsėjo 20 d. antrosios rungtynės, šį kartą su Greek American SC (priešininkų aikštėje), rugsėjo 27 d. priešininkų numatytas Brooklyno DSC (mūsiškių aikštėj), bet kadangi tą pat dieną New Yorke įvyks tarpvalstybinės rungtynės JAV-Haiti, beveik tikra, jog visos kitos rungtynėse bus atšauktos ir tokiu atveju anksčiau minėtas pirmenybių susitikimas Lietuvių SK-Brooklyno DSC bus nukeltas į lapkričio 29 d.

Spalio 4 d. Kollsman SC — Lietuvių SK (priešininkų aikštėj) spalio 11 d. Lietuvių SK —Hoboken FC (mūsiškių aikštėj, spalio 18 d., Newarko SC—Lietuvių SK (pas priešininkus), spalio 25 d. Lietuvių SK savo aikštėj žaidžiaj su DAFB meisteriu Elizabeth SC.

Lapkričio 1 d. New Yorko Hungarian SC — Lietuvių SK (priešininkų aikštėj), lapkričio 8 d. Lietuvių SK pas save priima German Hungarian SC, lapkr. 15 d. musiškiai vyksta žaisti su New Yorko SC, lapkr. 22 d. savo aikštėj rungtyniaujama su Swiss FC.

DAFB augštojoj lygoj, kaip įprasta, dalyvauja 12 vienuolikių. Praeitam sezone dvi komandos, kaip užėmę paskutiniąsias vietas, turėjo pasitraukti, o jų vietą užėmė lygos kl. pirmenybių meisteris New Yorko Hungarians ir vicemeisteris Kollsman SC.

Sezono pradžiai, pakartojame baigminę praeito sezono augštosios lygos pirmenybių lentelę visos komandos žaidė po 22 r.):

1. Elizabeth SC 37 tšk., 80-32 įv., 2. Swiss FC 36 ašk., 81-42 įv., 3. German Hungarian SC 34 tšk., 111-41 iv., 4. Eintracht SC 32 tšk., 78-39 įv., 5. Brooklyno DSC 27 tšk., 60-40 įv., 6. Newarko SC 21 tšk., 54-49 įv., 7. New Yorko SC 21 tšk., 5070 įv., 8. Hoboken FC 17 tšk., 43-64 įv., 9. Greek American SC 16 tšk., 59-62 įv., 10. Lietuvių SK 16 tšk., 52-71 įv., 11. Minerva SC 8 tšk., 29-77 įv., 12. Hota SC 0 tšk., 15-128 įv.

Lietuvių SK praeitam sezone iš 22 rungtynių laimėjo 7, lygiomis baigė 2 ir pralaimėjo 13.

Reikia laukti, kad šiam sezone, jau apsipratę augštojoj lygoj, mūsiškiai futbolininkai gebės išsikovoti geresnę padėtį. Prisiekę futbolo mėgėjai vėl turės kur praleisti sekmadienio popietes. Esame linkę galvoti, jog tų prisiekusių entuziastų padaugės, ir jie moraliai pagelbės žaidikams jų pastangose.

SEKMADIENĮ FUTBOLAS

Rugs. 13 d. Lietuvių SK pirmoji vienuolikė turi pirmąsias DAFB augštosios lygos pirmenybių rungtynes ir priešininkų aikštėje žaidžia su Eint tracht SC. Praeitam sezone su Einstracht SC pas save sužaista 5-5, o pas priešininkus pralaimėta 5-4.

Vieta— Eintracht Oval, 37th St. ir 20th Ave., Astoria. Nuo Queens Plaza reikia imti autobusą Steinway, kuris priveža iki aikštės. Pradžia 3:30 val. Nuo 1.45 val. pirmenybes pradeda abiejų klubų antrosios komandos.

DRAUGIŠKOS RUNGTYNĖS

Apšildamas prieš pirmenybes, Lietuvių SK yra sužaidęs trejas draugiškas rungtynes. Prieš profesionalų Brookhattan - Galicią pralaimėta 1-4, prieš DAFB vicemeisterį Swiss FC 2-1 ir praeitą šeštadienį savoj aikštėj nugalėtas Brooklyno DSC 3-0.

Lietuvių SK antroji komanda pralaimėjo prieš Peru AC 4-1, sukirto Swiss FC II ir su Brooklyno DSC II baigė lygiomis 2-2.

Trumpai vertinant priešsezoninius pasirodymus, pirmosios komandos gynyba yra nebloga, bet vis turima rūpesčio su puolikų linija, gi antroji komanda, atrodo, pažangėja.

Rugs. 2 d., po rungtynių, Vyt. Belecko Winter Garden buvo surengtas Lietuvių SK ir Brooklyno DSC futbolininkų susipažinimo pobūvis. Jaukioj nuotaikoj praleistas vakaras, pasakyta nuoširdžių kalbų, pašokta. Abu klubai šį sezoną dalinasi ta pačia aikšte —New Farmers Oval.

Lietuvių SK pirm. P. Katinas apgailestauja vieną kitą pasirejškusi nesklandumą ir suinteresuotuju klubo valdybos vardu atsiprašo.

KRONIKA

● Vytautas Puzinauskas, veteranas krepšininkas ir lengvatletis, dabar gyvenąs Melrose, Mass., viešėjo New Yorke ir stebėjo futbolo rungtynes Lietuvių SK — Brooklyno DSC.

● Zigfrydas (Skotas) Ralkevičius, veteranas krepšininkas, su žmona iš Bridgewater, Mass., buvo atvykęs į New Yorką. Ralkevičius dar ir dabar nėra matęs krepšinio ir žaidžia Bridgewater komandoj.

● Stasys ir Olga Modzeliauskai susilaukė dukrelės Nijolės. Modzeliauskas yra standartinis gynikas Lietuvių SK pirmojoj vienuolikėj .

● Vytautas Grybauskas, FC Mulhouse krepšinio treneris ir žaidikas, iš Prancūzijos atskrido į New Yorką ir pora dienų paviešėjęs pas prietelių Algirdą Birutį, išvyko pas tėvus į Rochester, N. Y.

RADIJO PROGRAMOS

Liet. Radijo Programos iš stoties WBMS, 1090 kil., sekmadieniais 12:30 val. Liet. muzika, dainos ir Magdutės pasaka. Biznio reikalais kreiptis į STEPONĄ MINKŲ, Balt. ic Florists Gėlių ir Dovanų krauvę, 502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel.So 8-0489. Čia gaunama Vienybė ir kiti laikraščiai. Taip pat — knygos, žurnalai, rankdarbiai ir t.t.

KĄ SAKO CARNERA

Savo laiku buvęs pasaulio bokso meisteriu sunkiajame sv., Primo Carnera rugp. mėn. pabaigoj gavo JAV pilietybės popierius. Carnera dabar Hollywoode ir, jo žodžiais tariant, yra pradėjęs trečiąją karjerą. Pirmoji buvo boksas, vėliau imtynės, o šiuo metu Carnera reiškiasi kaip filmų aktorius ir vaidina dvejuose filmuose. Netrukus vyksta į Italiją vaidinti savo paties gyvenimą.

Vieno žurnalisto paklaustas, kas yra buvęs geriausiu boksininku, kurį Carnera susitikęs ringe, naujasis amerikietis atsakė, jog Jack Sharkey. Carneros nuomone, Sharkey yra buvęs visapusiškas kovotojas, galėjęs "viską daryti", ir pats geriausias po Jack Dempsey.

O kaip Joe Louis ir Max Baer? Pirmutinis yra buvęs "a great fighter", bet perdaug vienpusiškai metodiškas. Buvo galima tiksliai pramatyti, ką Louis darys,— jo smūgiavimas buvo visuomet toks pats. Jis nebuvo toks įvairus, kaip Sharkey.

Baer buvo nepastovus —kartais žibėdavo, kartais supliukšdavo. Dabartinių boksininkų Carnera augštai nevertina. Neturėdamas nieko prieš Marciano, Carnera jį vadina pusunkaus sv. atstovu. Kaj jis pirmą kartą susitiko Marciano vienose vaišėse po to, kai Rocky laimėjo pasaulio meisterystę, Carnera, apmetęs meisterį žvilgsniu, taip ir tarė sau:

— Ar tai yra meisteris?

Rytietiška mada

Veidrodis kepurėje

VAISTAS VAIKŲ PARALYŽIUI GYDYTI

Gamma Globulin (GG) vaistas, gaminamas iš kraujo, pasirodo, yra laikina priemonė bei vaistas nuo polio paralyžiaus pasekų apsaugoti, kaip buvo patirta praėjusią vasarą "The National Foundation for Infantile Paralysis" mokslininkų bandymų metu.

GG vaistas jau seniai žinomas medicinai, kaip priemonė prieš tymus ir geltonligę. Patyrus jos tinkamumą gydyti ir vaikų paralyžių, esami šio vaisto ištekliai tapo toli gražu nepakankami. Todėl buvo nutarta Gamma Globulin "nacionalizuoti" ir skirstyti pagal tam tikrą planą.

Tai buvo pavesta "The Office of Defense Mobilization," kuris šiam darbe gavo patyrimo, vykdydamas vadinamą National Blood Program. Jis yra atsakomingas už šio krašto kraujo, kaip gydymo priemones, išteklius, laikomus civiliniams ir kariniams reikalams. Šiaj įstaigai, taigi, buvo pavesta prižiūrėti ir GG, kuris, kaip minėjome, naudojamas vaikų paralyžiui, tymams ir geltonligei gydyti. Balandžio mėnesio viduryje ji paskelbė planą, kuriuo tik atskirų valstybių sveikatos įstaigos yra vienintelės šio svarbaus vaisto tiekėjos ligoninėms, ambulatorijoms, poliklinikoms ir privatiems gydytojams.

Tėvams radus, kad jų vaikas turi polio ligos simptomus, pirmiausia jie privalo pasikviesti gydytoją. Jis, radęs, jog ligoniui būtinai reikalingas Gamma Globulin, išreikalaus jį iš vietos sveikatos įstaigos vedėjo. Už GG nereikės mokėti, tačiau privatus gydytojas gali pasiųsti sąskaitą už savo patarnavimą.

Vietinėms sveixatos įstaigoms šis vaistas siunčiamas pagal statistikos duomenis. Nustatomas penkių metų laikotarpyje šioje apylinkėje įvykusių susirgimų vidurkis, kuriam gydyti ir siunčiamas pirmasis vaistų siuntinys. Tačiau, jei liga tampa epidemija, tuoj pat pristatomi papildomi kiekiai ir ligos apylinkėje, kiek ištekliai leidžia, skiepijami visi spėjami logoniai.

GG vaistas gaunamas per The American National Red Cross Blood Collection Program, ir The National Foundaton for Infantile Paralysis draugiją. Pastaroji GG negamina, bet superka visą privačiai gaminamą šio vaisto išteklių $11,000,000 sumoje kasmet, pasinaudodama "The March of Dimes" fondais. (GG negalimas gauti privačiai). GG išteklius papildo savo turimu pertekliumi ir JAV kariuomenė.

Visuotinės Mobilizacijos įstaiga mano, jog šiais metais buvo pagaminta apie 6-7,000,000 kubinių centimetrų Gamma Globulin (vidutinė doza ligoniui yra apie 10 kubinių centimetrų). Kovoje su liga, šią vasarą turėta ištekliaus, maždaug, dėl 700,000 skiepų. Apskaičiuojama, kad JAV yra apie 46,000,000 vaikų ir suaugusių, kuriems vaikų paralyžius yra labiausiai pavojingas. GG, panaudotas prieš pat ligą, arba jai prasidėjus, ligonį apsaugoja, maždaug, penkių savaičių laikotarpiui. Ligos siautimo periodas tęsiasi apie 10 savaičių.

PRAEITŲ METŲ IMIGRACIJOS STATISTIKA

The Immigration and Naturalization įstaiga neseniai paskelbė 1952 m. (iki birželio 30 d.) imigracijos statistika. Į šį kraštą įvažiavo 265,520 žmonių, 60,000 daugiau, negu 1951 metais. Iš šio skaičiaus 194,247 buvo kvotos imigrantai, tai yra 37,000 daugiau, negu 1951 m.

Kvotomis, imigrantai buvo suskirstyti taip:

Pirmosios pirmenybės vizas gavo 5,335 piliečių giminės ir 649 žemės ūkio specialistai. Antrosios pirmenybės vizas gavo 4,447 teisėtų JAV rezidentų žmonos ir vaikai. Be jokios pirmenybės kvotos vizas gavo 42,786 vokiečių kilmės asmenys. Likusias vizas gavo 63,834 imigrantų ir 77,196 "išvietintieji" asmenys, kurie gavo teisę įvažiuoti pagal pratęstą 1948 m. Displaced Persons Aktą.

Iš 71,273 non-kvota imigravusių asmenų — 49,170 daugiau nei praėjusiais metais— dauguma buvo iš non-kvota valstybių (Kanada, Newfoundlandas, Meksika, Kuba, Haiti, Dominikonų respublika, Kanalo zonos ir Pietų Amerikos valstybės). Jie kartu sudarė su savo šeimomis 48,418 asmenų grupę. Amerikos piliečių žmonos ir vyrai gavo 16,851 "nonkvota" vizų. Mokslininkų skaičius (158) ir dvasininkų (338) atvykusių į šį kraštą skaičius rodo, kad paskutiniųjų 5 metų laikotarpyje jų beatvyksta vis mažiau.

1952 metais Amerikoje piliečiai 28,854 prašymų įsileisti į šį kraštą svetimtaučius kaip "non-kvota" ir pirmenybių asmenis. Iš viso, 25,759 prašymai buvo patenkinti, 784 atmesti ir 24 buvo atšiimti.

Metai po metų, nuo antro pasaulinio karo pabaigos deportuotinų ir reikalaujamų išvažiuoti skaičius vis didėja. Dauguma jų buvo nelegaliai į šį kraštą atvykę, be to, "šlapnugariai" meksikiečiai, mėginę gauti šiame krašte darbo. 1952 m. 723,959 tokie meksikiečiai išvyko savo noru. Prievarta buvo deportuota 20,181 asmenys. Iš šio skaičiaus 17,811 buvo pasilikę ilgiau šiam krašte, nei jiems buvo leista, išduodant vizą.

C. C.

● Manoma, kad vyras, o ne moteris, buvo pirmasis virėjas. Mat, vyrai, ne moterys, senovėje medžiodavo ir, nudobę gyvulį, tuoj kepdavo jį ant laužo.

● Niekas nežino, kur yra palaidotas Thomas Paine, Amerikos Nepriklausomybės paskelbimo įkvepėjo, kūnas. 1809 m. Paine kūnas buvo palaidotas New Rochelle kapuose, netoli New Yorko. Bet anglas William Cobbet jo kūną pergabeno į Angliją, kur buvo mėginta suorganizuoti iškilmingas laidotuves. Nepavyko. Ten Thomas Paine kaulai kažkur dingo..

● Atominės energijos pagalba, yra įmanomas elementų keitimas. Pavyzdžiui, auksą į merkurijų.

● Ar žinote, kaip Tibeto gyventojai pasitinka svečią? Ogi apsupa jį ratu, nusiima kepures ir rodo liežuvius.

A. S. TREČIOKAS TRAVEL SERVICE

315 WALNUT STREET (kampas Adams St.) NEWARK 5, N. J.

Telefonas MArket 2-4867

JAU IŠĖJO IŠ SPAUDOS

Jeronimo Cicėno VILNIUS TARP AUDRŲ, didžiulė apie 570 pusl. knyga, vaizduojanti Vilnių ir Vilniaus krašto lietuvių vargus ir kovas už savo teises lenkų okupacijos metu. Knyga iliustruota Vilniaus ir Vilniaus krašto vaizdais, su žemėlapiais, gausi apybraižomis, intriguojanti aprašymais, būtina kiekvienam, besidominčiam Vilniaus problemomis. Knygos kaina 5.00 dol., su kietais viršeliais 1 dol. daugiau.

Luigi Pirandello PIRMOJI NAKTIS, pagarsėjusio italų rašytojo ir Nobello premijos laureato novelių knyga. 121 psl. kaina 1.50 dol.

Prosper Merimee KOLOMBA, žymaus prancūzų klasiko romanas iš žiaurių vandettos (kraujo kerštо) papročių nusiaubtos Korsikos vaizdais ir žiauraus gyvenimo spalvingumu, 221 psl., kaina 2.25 dol.

VISOS ŠIOS KNYGOS GAUNAMOS LEIDYKLOJE IR PAS MŪSŲ KNYGŲ PLATINTOJUS

TERRA

748 WEST 33rd STREET, CHICAGO 16, ILL.

Namai pardavimui

RICHMOND HILL: Puikus dviems šeimoms namas, 25x100 sklypas. 11 kambarių, aliejum apšildomas. **Abu butai tušti naujam savininkui.** Puikus pirkinys, tiktai du blokai nuo Lefferts Boulevard. Kaina tiktai $13,250.

PRIE WOODHAVEN: Parduodama puikus dviems šeimoms namas, 11 kambarių, šeši bus tušti naujam savininkui.

TURIME PIRKĖJŲ didesniems bei mažesniems žemės sklypams. Pageidaujama, kad būtų Long Islande, Westchester County arba šiaurinėje dalyje New Jersey valstybės. Galime gauti geras kainas, jeigu žemė tinkama. Pastatai nebūtini. Kas turite sklypą ir manote ją parduoti, kreipkitės pas **ORMAN & MICHELSON, 111-15 Jamaica Avenue, Richmond Hill, N. Y.,** arba telefonuokite VIrginia 9-0842. Liepos ir rugpiūčio mėnesiais raštinė uždara trečiadieniais.

ORMAN & MICHELSON
Real Estate - Insurance
111-15 Jamaica Avenue
Telefonai
VI 7-4111—FL 4-2729—VI 9-0842

NEW YORKO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. VYTAUTAS AVIŽONIS, M. D.
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
30 E. 60th St. New York City
Telef. MUrray Hill 8-8670
VALANDOS: Susitarus: ketv. ir šešt. nuo 5 iki 8 v. v.
12 Shore Lane, Bay Shore, L.I.
Telef. Bay Shore 7-3710
Susitarus: pirm., antrad., trečiad. ir penkt. visą dieną ir šešt. tik iš ryto.

DR. F. M. BINTAKYS
91 Hanson Place
Brooklyn 17, N. Y.
STerling 9-5285
VALANDOS: Kasdien nuo 1 iki 4 ir Šeštadieniais nuo 3 iki 6 ir pagal susitarimą

PETER GUSTAITIS, Jr., M. D.
87-20 85th Street
Woodhaven, L. I., N. Y.
VALANDOS: 2 — 3 popiet 6 — 8 vakare Ketvirtadieniais ir šventad. tik susitarus Tel. VIrginia 9-6125

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 So. 4th Street
Brooklyn, N. Y.
VALANDOS: 9 — 12 ryte 1 — 8 vakare Penktadieniais uždaryta Tel. EVergreen 7-6868

DR. JANINA SNIEŠKA
(DANTŲ GYDYTOJA)
408 Jay Str. Room 306,
kamp. Fulton Str. (Brooklyne)
Ofiso tel. ULster 8-8789
Namų tel. TAylor 7-8231
VALANDOS: 1 — 7 val. susitarus Ketvirtadieniais visą dieną ir šeštadieniais po pietų uždarvta.

DR. BLADAS K. VENCIUS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street
Brooklyn, N. Y.
VALANDOS: 9 — 12 ryte 2 — 9 vakare Penktadieniais uždaryta Tel. Ofiso STagg 2-0706 Namų — Jamaica 6-3834

JOSEPH ZABNER, M. D.
AKIŲ GYDYTOJAS
35 E. 7th Street
New York, N. Y.
VALANDOS: Trečiadienį ir šešt. 10—12 Pirm., Treč., Penkt. 6—8 Tel. OR 4-8038

JOHN DERUHA, M. D.
Pūslės, odos, kraujo, vidaus ligos ir nusilpimai. Nervai, glendos, užkietėjimai, vidiniai skauduliai.
Apžiūrėjimas ir kraujo tyrimas 3 dol. Priėmimo valandos 10-2 ir 4-9.
128 E. 86th ST., NEW YORK CITY
Virš Lexington Ave. požeminio traukinio stoties. Lengva privažiuoti iš visur. Atskiri laukimo kambariai vyrams ir moterims.

ANNA'S BEAUTY SALON
ANNA SEEBERG, sav. estų tautietė
Atidaryta 10—8 val.(antr. ir šešt. 10—5)
Plaukų garbiniavimas $7.50 ir daugiau.
Papuošimas antakių ir blakstienų
581 LEXINGTON AVE., NEW YORK 22, N. Y.
(Tarp 51 ir 52 St.) Telefonas PL 3-5967

TIKRAS LIETUVIŠKAS GINTARAS
AUKŠČIAUSIOS KOKYBĖS—SENOS IR NAUJOS MADOS
Puikiausias savo tėvynės atsiminimas,
Karoliai, auskarai, žiedai, apiranksė, šagos ir t.t.
Užsakymai priimami paštu ir telefonu. Įstaiga atidaryta nuo 10 iki 6 val. v. 50 metų tik gintaru prekiaujama:
AMBER GUILD, LTD.
80-19 31 Ave. Jackson Heights, N. Y. Tel. HA 9-5855

ALLIANCE CRYSTAL COCTAIL BAR
Kazys ir Alvina Buividai
Vienas iš gražiausių kabaretų mieste. Geriausios rūšies maistas, įvairiausi gėrimai
DU ORKESTRAI, "FLOOR SHOW" IR ŠOKIAI
Vakarais muzika prie baro.
80 ST. MARKS PLACE NEW YORK, N. Y.
(8th St. ir 1st Avenue) GRamercy 7-9765

SCHOLES BAKING, Inc.
LIETUVIŠKA DUONA—GERIAUSIA DUONA

V. LUKAS, vedėjas
Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms. Visus užsakymus mes išpildome kogeriausiai.
532 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802

Telefonas: EVergreen 4-8934
PARAMOUNT BAR & GRILL
STANLEY MIŠIUNAS IR SŪNUS EDWARDAS MIŠIUNAS SAVININKAI
Lietuviška Užeiga, kur visi myli užeiti.
Pavieniai ir su šeimom, ir svečiai būsite maloniai aptarnauti
Importuoti konjakai — Užkandžiai — Televizija — Muzika — Sportas
502 GRAND ST., kampas Union Ave. BROOKLYN, N. Y.

PHILIP BENDER
AVALINĖS KRAUTUVĖ
Mūsų krautuvėje galima gauti batų, tinkamų visiems keturiems metų sezonams.
Lietuviams ypač gerai žinoma mūsų avalinės kokybė.
245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: EV. 7-2043

Trumpai

● Tik labai retais atsitikimais vampyras užpuola žmogų. Greičiau jis puola mažą gyvulį. Būdamas maždaug trijų colių, vampyras, paprastai, slepiasi, pamatęs žmogų.

● Vienoje Orkney salų karvė surado priešistorinį paminklą. Tai buvo nuostabiai gerai išsilaikęs į šventovę panašus su daugybe kambarių pastatas, kurio gal ir dabar niekas nežinotų, jeigu ne karvė, kuri, beskabindama medžių lapus, nebūtų įsmukusi...

● Įsivaizduokite, kad 1934 m. viename Amerikos arklių lenktynių lauke, arklys, vadinamas Juodoji Paslaptis, lūžo pirmągalinę koją, bet vistiek laimėjo lenktynes...

● Belgijos Kongo valdžia neseniai įsteigė radijo stotį, kuri tvarko jaudieji vietos gyventojai, žiną vadinamą tom tom arba bubnų mušimo kodą. Šios radijos stoties dėka, dabar Belgijos Kongo gyventojams, kalbantiems šešiais skirtingais dialektais, bet visiems lygiai suprantantiems tą kodą, galima perduoti žinias.

HELP WANTED FEMALE

MERROW OPERATORĖS
Tik patyrusios. Darbas prie vyriškų megstinių. Nuolatinis. Geras atlyginimas. Kreiptis:
PICKWICK KNITTING MILLS
49 Junius S. Brooklyn
(5 aukštas)

REIKALINGA TARNAITĖ
Nuolatinė vieta — geras atlyginimas. Graži, maloni namų atmosfera. Puiki vieta tinkamai merginai arba moteriai.
Telefonuoti
HO 4-3536 — (prieš 10 v. r.)
arba ST 4-8760 (tarp 2 ir 5 p.p.)

REIKALINGOS OPERATORĖS
Patyrusios su Singerio mašinomis. Darbas prie studio couch apvalkalų užlangų. Nuolatinis darbas. Geras atlyginimas. Kreiptis:
COHEN
552 Broadway, N. Y. C.
Tel. CAnal 6-2713

REIKALINGOS KAROLIŲ DARBININKĖS
Merginos, dirbusios perlų dirbtuvėse, yra reikalingos. Nuolatinis darbas. Geras atlyginimas. Kreiptis:
ALLIED PEARL CORP.
431 W. 28th St. N. Y. C.
Tel. WI 7-0719

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.
(Kabaretas)
BARAS, RESTORANAS,
SALĖ vestuvėms, parengimams, susirinkimams etc.
Vyt. BELECKAS,
savininkas

1883 MADISON ST. BROOKLYN 27, N. Y.
Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties). Ridgewood

ACME LIQUOR STORE
SAM SAPEGA, Savininkas
DIDŽIAUSIAS IMPORTUOTO IR VIETINIO VYNO BEI DEGTINĖS PASIRINKIMAS
Nuolaida perkant dėžėmis. Pristatoma į namus.
2110 Flatbush Ave. Brooklyn, N. Y.
Tel. NA 8-4343

POVILANSKŲ BARAS IR RESTORANAS
SALĖ ŠEIMYNINĖMS PRAMOGOMS
158 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9737

Tel. EVergreen 6-5181
KARL EHMER — PORK STORES
Geros rūšies įvairios mėsos, paukštiena, dešros, kumpiai ir kiti maisto produktai šiose krautuvėse:
68-38 Myrtle Avenue, Glendale, N. Y.
68-38 Forest Avenue, Ridgewood, N. Y.
136-59 Roosevelt Avenue, Flushing, N. Y.
60-04 Woddside Aenue, Woodside, N. Y.
185-24 Horace Harding Bld. Fresh Meadows, Flushing
219 Jamaica Avenue, Queens Village, N. Y.
176 Rockaway Avenue, Valley Stream, N. Y.
4380 White Plains Road, Bronx, N. Y.
19 West Post Road, White Plains, N. Y.
MAIN STORE
6202-10 MYRTLE AVE. GLENDALE 27, N. Y.

Telefonas: *EVergreen 7-7411*
LISAUSKO ANGLIŲ KOMPANIJA
KLEEN KOL COAL CO.
Anglys, Coke ir Aliejus
496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Gyvenamoji vieta:
65-43 Grand Ave., TWining 4-8087 Maspeth, N. Y.
Telefonuoti po 5 val. vakarais

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
MATHEW P. BALLAS, Direktorius — ALB. BALTRŪNAS-BALTON, Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043 NOTARY PUBLIC

J. M. BUYAUSKAS
NAUJAI ĮRENGTA KOPLYČIA
22 DAVIS AVENUE, KEARNY, N. J.
Telefonas: KEarny 2-2588

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

SHALINS FUNERAL HOME
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
F. W. SHALINS, Jr. — J. B. SHALINS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

MARCY FUNERAL HOME, Inc.
AUGUST P. GUSTAS, Prezidentas
354 MARCY AVE., BROOKLYN, N. Y.
(KOPLYČIOS SUTEIKIAMOS IR KITUR)
EVergreen 7-4774

PATRICK FUNERAL HOME
635 NORTH WOOD AVENUE, LINDEN, NEW JERSEY
Telephone LInden 2-4119

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
410 METROPOLITAN AVE., BROOKLYN 11, N. Y.

Eastate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC. Tel. NEwton 9-4464

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

Biznio telefonas EVergreen 4-9672 — Vedėjo rezidencijos EVergreen 4-1913
LIETUVIŲ AMERIKOS PILIEČIŲ KLUBAS
Puiki salė išnuomojama baliams, banketams, vestuvėms, parėms ir kitokiems pokyliams.
JUOZAS ZAKARAUSKAS, vedėjas
280 UNION AVE., BROOKLYN, N. Y.

JULIUS' RESTAURANT
JULIUS DAUGMAUDIS,
Savininkas
ĮVAIRŪS GĖRIMAI, PIRMOS RŪŠIES MAISTAS
273 GRAND STREET, BROOKLYN 11, N. Y.
EVergreen 4-9533.

GLENN'S RESTAURANT & BAR
BARAS IR SALĖ
Muzika penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais.
Armonistas Stasys Bagdzinskas
VIENA JAUKIAUSIŲ VIETŲ NEW YORKE
Kiekvieną atsilankiusį lietuvį sutinka pats savininkas
LIETUVIS CHARLES GLENN.
219 Second Ave., (Greta 14-tos gatvės) New York City
Tel. OR 3-9865

M. and Z AUTO COLLISSION WORKS
I. MALDUTIS ir Z. ZALIAUSKAS
(Tarp Morgan ir Bushwick Ave.)
Tel. EV 8-9794
Lietuvių specialistų auto taisymo dirbtuvė
937 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

CAPPIELLO KRAUTUVĖJE
Galite gauti radijo bei televizijos aparatų, šaldytuvų, skalbimo mašinų, dulkių siurblių, prosų rašomųjų mašinėlių, dūjomis bei aliejumi kurenamų krosnių (gas ranges), lovų, stalų ir kitokių namų apyvokos dalykų.
Jau 36 metai, kai Cappiello sąžiningai tarnauja visiems savo klijentams.
Visi Brooklyno ir apylinkės lietuviai perka Cappiello krautuvėje.
Cappiello krautuvėje gaunamos lietuviškos plokštelės.
CAPPIELLO KRAUTUVĖ
706 GRAND ST., BROOKLYN 11, N. Y.
EVergreen 8-7848

PIRKDAMI BALDUS DIRBTUVĖJE JŪS SUTAUPYSITE 50 NUOŠIMČIŲ
(Parodė ši skelbima)
Mes kviečiame aplankyti mūsų minkštų baldų dirbtuvės parodą ir pasinaudoti šia proga.
Mes gaminame baldus pagal užsakymą ir individualų skonį, duodami penkių metų garantiją.
Niekur nerasite gražesnių, tvirtesnių ir geresnių baldų, kaip mūsų keturių aukštų dirbtuvėje.
Mūsų gamybos baldai lietuviams yra žinomi nuo 1928 metų. Dabar mes same pasiruošę patarnauti ir naujakuriams...
ATLANTIC UPHOLSTERY CORP.
(Prieš Williamsburg Savings Banką)
174 BROADWAY (Driggs Ave.) BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-1954

REAL ESTATE — Albert M. Zillian (Žilinskas)
Nusibodo didmiesty gyventi? — Mes turime pardavimui namų, vasarnamių ir žemės sklypų gražioje gamtoje, po visą Long Island.
74 Main St., Northport, L. I.
Tel.: 2272 ir 108

Tel. VIrginia 9-3112
PARK FLORIST
Matthew Mažeika
Gėlės pristatomos į bet kurią pasaulio vietą.
8015 JAMAICA AVE., WOODHAVEN 21, N. Y.
(Skersai nuo Haven teatro)

NORITE GEROS — MENIŠKOS
FOTOGRAFIJOS:
PORTRETO,
ŠEIMOS,
VAIKŲ,
įvairių progų nuotraukų?
Jums geromis sąlygomis padarys
VYT. MAŽELIS,
baigęs New York Institute of Photography,
422 MENAHAN STREET, BROOKLYN, N. Y.
skambinti tel. HY 7-4677

Tel. Hampton Bays 2-0329
OLIVER TWIST INN
Restoranas-Baras-Viešbutis Atlanto pakrantėje
Paul Zorlanda ir sūnus, sav.
Prie Shinnecock Light, Hampton Bays, L. I.,
SOUTHAMPTON, L. I., N. Y.
Traukiniu LRR iš Penn stoties New Yorke, Brooklyne ar Jamaica, automobiliais Sunrise Highway (Route 27, Jericho Turnpike (Route 25) iki Riverhead ir iš čia Route 24 South iki Hampton Bays.

HERBERT & BLOOMFIELD, Inc.
AUTOMOBILIAI — NAUJI SUNKVEŽIMIAI (TROKAI) vartoti
FINANSUOJA BANKAS
Autorizuotas
TAISYMAS DALYS
Lietuvis JUOZAS E. ARBAČIAUSKAS
Lietuvis JUOZAS E. HERBAČIAUSKAS, Sav.
110 Hempstead Turnpike, Franklin Square, L. I., N. Y.
Tel. HE 2-3800

Kurie norite įsigyti vasarnamį ar ūkį ir sveikam kalnų ore ilgiau gyventi prie upelio ar ežerėlio arčiausiai Adirondacks kalnų, kreipkitės į namams pirkti bei parduoti, dokumentus sudaryti bei apdrausti.
M. Kerbelio ir sūnaus įstaigą,
183 EAST MAIN ST., AMSTERDAM, N. Y. Tel. 1656

MURTHA'S TAVERN — BARAS ir SALĖ
Prie Lake Ronkonkoma
RINKTINIS VYNAS—LIKERIAI—ALUS
PAVYZDINGA VIRTUVĖ
Daug vietos automobiliams pasistatyti.
Smithown Boulevard, Lake Ronkonkoma, N. Y.
Tel. ROnkonkoma 9-8528

NAUJAI ATIDARYTA GĖLIŲ KRAUTUVĖ
REGINA FLORIST
P. RASIMAS, Sav.
Patyręs lietuvis gėlininkas yra pasiruošęs patarnauti visais atvejais ir visomis progomis
Vestuviniai bukietai, korsažai, gedulo vainikai ir kitoks patarnavimas. Gėlių sėklos ir t. t.
GĖLĖS PRISTATOMOS Į NAMUS IR SALES.
522 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.
STagg 2-7909

PIRMU KART NEW YORKE!
LIETUVIŲ GAMINAMAS ALUS
"BALTOJI MEŠKA"
Alus pristatomas į namus įvairiais kiekiais ir gaunamas geresnėse užeigose:
CH. J. MARMA
110 MESEROLE STREET, Brooklyn 6, N. Y.
Tel. EV. 4-6435
J. M. S. GINKUS, Jr.
495 GRAND STREET, Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EV. 4-9293
WEST HAVEN BEER & ALES, Inc.
146-152 So. 1st Street, Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EV. 7-5471

LIETUVIAI ADVOKATAI

ST. BREDIS, JR.
37 Sheridan Avenue,
Brooklyn 8, N. Y.
AP 7-7083

WM. J. DRAKE
(DRAGŪNAS)
85-03 Wareham Pl.
JAMAICA ESTATES 3, N. Y.
JAmaica 6-7272

KĘSTUTIS W. MICHELSON
111-15 JAMAICA AVENUE
RICHMOND HILL 18, N. Y.
VIrginia 7-4111

ALFRED J. WENTZ
225 S. 4th Street,
BROOKLYN, N. Y.
EVergreen 7-8067

JOSEPH VASTUNAS
Real Estate & Insurance
Paskolos namams
108-07 LIBERTY AVE.,
Richmond Hill, N. Y.
VI 8-2239

GERIAUSIS
INSURANCE
IR
REAL ESTATE
Patarnavimas pas
ORMAN & MICHELSON
111-15 JAMAICA AVE.
Richmond Hill 18, N. Y.
Telefonai:
VIrginia 9-0842 ir
VIrginia 7-4111

DABAR LAIKAS
Užsirašykite į auto mechanikų ir šoferių mokyklą
GR. 7-8951

Padėsime jums egzaminuose išrūpinti vairuotojų leidimą. Mūsų mokiniai išmokę gauna diplomus. Padedame gauti darbą. Pamokos dienomis, vakarais ir sekmadieniais. Instruktoriai patyrę savo srities žinovai. Mokykla veikia nuo 1916 m.
L. TIKNEVIČIUS, Direktorius
Metropolitan Auto School
155 2nd AVENUE
(Tarp 9-10 gatvių)
New York City

POLAKAS GARANTUOJA, kad galima mokėti brangiau, bet negalima suruošti geresnių laidotuvių
$295 Prabangus ąžuolinis karstas, laidotuvių vežimas ir vienas limozinas į bet kurias vietos kapines. Jums kainuotų $495 tokios laidotuvės.
Bet Polako kaina — $295.

Su auksiu apmuštu karstu pigiau kaip $185
Pilnas karstų pasirinkimas
Žemiausios kainos
Vis tiek, kur Jūs gyvenate, Polakas Jums gali patarnauti.
Antanas Polakas
LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA
151 METROPOLITAN AVE.,
Brooklyn, N. Y.
Telefonas EVergreen 7-8479

WILLIAM VALAITIS
Visokeriopas automobilių taisymas
730-2 E. Moyamensing Ave
Tel Howard 8-0596
Philadelphia, Pa.

CONCORD STAMP
79 Warren St. New York 7, N. Y.
SAVES TIME! SAVES MONEY!
MADE TO ORDER
RUBBER STAMPS
Tel. BEekman 3-5828

Rubber Stamps PER LINE	2" LONG	3" LONG	4" LONG	5" LONG	6" LONG
1 Line Stamp	$ .40	$ .50	$ .60	$ .70	$ .80
2 Line Stamp	.80	.95	1.10	1.25	1.40
3 Line Stamp	1.20	1.40	1.60	1.80	2.20
EACH ADD'L LINE	.40	.45	.50	.60	.70

New Yorkas ir Apylinkė

Pas mus

K. Čerkeliūnas, Vienybės sporto skyriaus redaktorius, grįžo iš New Jersey, kur jis su žmona praleido atostogas.

V. Jonuškaitė ir V. Tysliavienė praeitą savaitgalį ir šventes praleido Pr. Lapienės vasarvietėje.

K. Kalinauskas, SLA prezidentas, organizacijos reikalais lankėsi New Yorke.

Pr. Lapienė praneša, kad jos vasarvietė Stony Brook, L. I. bus atidaryta iki rugsėjo 20 d. Tą dieną įvyks iškilmingas vasarvietės sezono uždarymas, kurį organizuoja dailininkai.

Jonas Narvydas grįžo iš atostogų, kurias jis su žmona ir sūnum praleido Petro A. Valiūno vasarvietėje, Catskill, N. Y.

Charlotte Stankutė, Onos Stankuvienės dukra, ištekėjo už Donald Anderson. Vestuvės įvyko Jamaica, N. Y.

Berenardas Adamėnas. 49 m. amžiaus, brooklynietis, mirė rugpjūčio 31 d., eidamas į darbą. Velionis gyveno 29 22 Pitkin Ave.

Alf. Mikulskis, Čiurlionio ansamblio vadovas, lankydamas draugus New Yorke, buvo užėjęs į Vienybės įstaigą.

J. Ginkus grįžo iš Menderių vasarvietės, kur jis su žmona ilsėjosi apie tris savaites.

U. Bacevičienė, brooklynietė veikėja, sveikina mus iš Greenwood. N. Y., kur šiuo metu ji atostogauja.

Dr. J. Snieškienė, po penkių savaičių atostogų Kanadoje, grįžo namo ir jau dirba savo ofise.

V. Graska, buvęs brooklynietis, dabar su žmona ir sūnum gydytoju gyvenąs Kalifornijoje, sveikina mus iš Meksikos pasienio.

E. Kardelienė ir pianistas Smilgevičius spalio 18 d. Irving mokyklos salėje New Yorke turės koncertą, kurį rengia vietos Sandaros kuopa.

L. Dovydėnas, rašytojas, gyvenąs Scranton, Pa., biznio reikalais lankėsi New Yorke ir ta proga buvo užėjęs į Vienybės įstaigą.

J. Ginkus, jr., su žmona išvyko į Lake George. N. Y., kur jie praleis savo atostogas.

D. Klinga grįžo iš Veteranų ligoninės, kur jam buvo padaryta lengva operacija. Jaučiasi sveikas.

Dr. B. K. Vencius grįžo iš Maine valstybės, kur jis su sūnum Armu praleido atostogas.

POETAS MIKUCKIS BUVO ATVYKĘS APLANKYTI DRAUGŲ NEW YORKE

J. MIKUCKIS

Juozas Mikuckis, keleto poezijos knygų autorius, vienas pirmųjų nepriklausomos Lietuvos karjuomenės organizatorių, pirmasis karo komendantas Kaune ir Vilniuje, dabar su šeima gyvenąs Baltimore, Md., šiomis dienomis lankėsi New Yorke.

Savo viešėjimo metu, poetas aplankė Lietuvos Generalinį Konsulatą New Yorke ir gimines bei draugus Brooklyne. Be to, aplankęs Vienybės redakciją, jis mūsų laikraščiui paliko keletą savo kūrinių spausdinimui.

Juozas Mikuckis lietuvių literatūroje pradėjo reikštis dar prieš pirmąjį pasaulinį karą. Pirmieji jo poezijos kūriniai buvo atspausti Vilniaus Viltyje, Lietuvos Ūkininke, Vaivorykštėje ir kituose to meto lietuvių laikraščiuose bei žurnaluose. Vėliau jis, kartu su kun. Tumu, Smetona ir kitais, dirbo Vilties redakcijoje.

Abu pasauliniai karai poetą Mikucki privertė apleisti tėvynę. Pirmojo pasaulinio karo metu jis atsidūrė Rusijoje, ten baigė karininkų mokyklą ir tuojau po revoliucijos, kartu su kitais Lietuvos patriotais, ėmėsi organizuoti lietuvių karjuomenę. Šį darbą jis tęsė grįžęs į Lietuvą, dar pačiame vokiečių okupacijos siautėjime. Jam buvo pavesta organizuoti Kauno ir kitų Lietuvos miestų bei apskričių karo komendantūras. Būdamas gabus organizatorius, jis tą, jam karinės vyriausybės pavestą, darbą atliko pavyzdingai. Pirmiausia jam teko apvaky ir kitų Lietuvos nepriklausomybės priešu. Laikinajai lyti Kauną nuo bolševiku, len. Lietuvos sostinei ne kartą grėsė pavojus iš vokiškųjų komunistų, vadinamų spartaku pusės. Su griežta komendanto Mikuckio ranka buvo priversti skaitytis ir vokiečiai, dar vis nenorėję paleisti iš savo kontrolės besikuriančią nepriklausomam gyvenimui Lietuvą.

Kiekvienu krizės atveju, anais Lietuvos nepriklausomybės kūrimosi metais, J. Mikuckis buvo nepakeičiamas savo pareigose. Želigovskiui užėmus Vilnių, tarp lenkų okupuoto Vilniaus krašto ir nepriklausomos Lietuvos susidarius "niekeno žemei", čia užvirė negailestinga partizanų kova. Lenkų partizanams, kurių nemažą skaičių buvo sudarę Lietuvos dvarininkų pastumdėliai, įvairūs peoviakai, vadovavo Lenkijos armijos karininkai. Šių partizanų tikslas buvo veržtis gilyn į Lietuvą. Kovai su jais vadovauti, vėl buvo pavesta Juozui Mikuckiui. Jis su savo partizanų būriais tą kovą laimėjo, apvalydamas "niekeno žemę" nuo lenkų.

Po eilės įvairių atsakomingų pareigų, prieš pat antrąjį pasaulinį karą, poetas J. Mikuckis buvo išėjęs į pensiją ir gyveno savo tėviškėje, netoli Vilkijos. Čia jis tvarkė savo ūkį ir beveik visą laiką skyrė literatūriniam darbui. Bet ir vėl ne ilgam. Sovietams okupavus Lietuvą, bolševikai tuojau pradėjo masinę lietuvių patriotų medžioklę. Į šią audrą pateko ir Mikuckis. Uždarytas Kauno kalėjime, jis buvo tardomas ir kankinamas apie 9 mėnesius. Jam, kaip ir daugeliui Lietuvos patriotų, pagaliau pavyko išbėgti į Vakarus, o iš ten persikelti į Ameriką.

Pažymėtina, kad Juozas Mikuckis, nežiūrint savo audringo gyvenimo, visą laiką buvo ištikimas poezijos kūrybai. Tremtyje. Vokietijoje, gyvendamas, jis išleido savo poezijos knygą. Dabar, dirbdamas fabrike, jis teberašo ir spaudai turi paruošęs net tris naujus poezijos rinkinius.

Baigiant, reikia dar pridurti, kad visi tie išgyvenimai poeto Mikuckio nenalaužė. Jis, sulaukęs 60 metų amžiaus, tebėra agresyvus, energingas, kaip ir praeityje, kai Lietuva kėlėsi nepriklausomam gyvenimui. Anot Mikuckio, "anais kovų laikais mes nieko neturėjome — nei namų, nei sąskaitų bankuose. Tada mes buvome idealistai ir todėl laimėjome. Tik idealistai, pasiryžę viską, net savo gyvybę, paaukoti, vėl atstatys nepriklausomą Lietuvą" ,— pareiškė poetas.

VISUOMENĖS ŽINIAI

Norių visuomenei pranešti, kad New Yorke yra įsistegusi lietuvių dailininkų draugija, pasiryžusi savo srityje plačiai veikti. Šioje draugijoje yra žymių dailininkų, tiek iš Lietuvos, tiek čionykščių. Jų kūrinių galimi gauti tiek parodų, tiek kitais svarbesniais kultūrinių įvykių atvejais. Taip pat suteikiamos informacijos norintiems tų mūsų dailininkų kūrinių nusipirkti. Aš, kaip New Yorko Lietuvių Dailininkų Draugijos pirmininkas, mielai suteiksiu reikalingas informacijas.

Wm. J. Witkus
82 — 05 217th Street
Queens Village 8, N. N.

Ištekėjo Pusnikaitė, inž. Pusniko duktė

Rugsėjo 5 d. New Hampstead, L. I. ištekėjo inž. Kazio Pusniko duktė Veronika. Jos vyras, švedų kilmės amerikietis, Hubert Laudon. Santuoka įvyko vietos bažnyčioje. Jaunuosius lydėjo nuotakos sesuo Ona Rodgers su vyru. Vestuvių puota, kurioje dalyvavo kelios dešimtys svečių, buvo Stockholm Restaurant) Syosset, L. I. Medaus mėnesiui jaunavedžiai išvyko į Bermudą. Grįžę, gyvens Albertson, L. I.

Jaunosios tėvas inž. Kazys Pusnikas, kuris dukteri palydėjo prie altoriaus ir dalyvavo vestuvių puotoje, gyvena Hestings, Mich. ir ten vienoje didžiulėje pramonės įmonėje vadovauja jam pavestam skyriui.

DIDŽIAJAME NEW YORKE TURIME TIK VIENĄ LIETUVIŠKĄ MOKYKLĄ

Todėl labai svarbu, kad visi lietuviai tėvai siųstų savo vaikus į šią mokyklą

ALB New Yorko Apygardos Kultūros Tarybos Prezidiumas, veikdamas glaudžiame kontakte su Brooklyno Apreiškimo par. mokyklos lituanistinės grupės bei šeštadieninės Maironio vardo mokyklos Tėvų Komitetais, o taip pat tų mokyklų pedagogais ir vadovybe, savo posėdy 1953 m. rugpjūčio 30 d. nutarė kreiptis į visus lietuvių vaikų tėvus didžiajame New Yorke sekančiu reikalu:

Mūsų visų didžiausiu rūpesčiu yra lietuvybės išlaikymas mūsų vaikų širdyse. Greta šeimos, čia lemiamą vaidmenį vaidina mokykla. Be galo yra svarbu, kad mokykla ne slopintų, bet ugdytų lietuvybės diegus. Tai atlikti gali tik tikrai lietuviška mokykla.

Visame didžiajame New Yorke teturime tik vieną lietuvišką mokyklą prie Apreiškimo parapijos. Deja, ten mokinių dauguma sudarė ne lietuvių vaikai. Su šiais mokslo metais daugelyje ne lietuvių (ifalų) vaikų perskeliant iš ten į savo mokyklą, lietuviams tėvams yra auksinė proga turėti savo tikrai lietuvišką mokyklą. Suspietus kiek galima daugiau ten lietuvių vaikų, pagal mokinių skaičių savaime išsispręstų ir lituanistikos kurso praplėtimo, lėšų ir kiti svarbūs, ligi šiol sunkiai įveikiami klausimai. Todėl yra labai svarbu, kad visi lietuviai tėvai, kuriems tikrai rūpi lietuvybės išlaikymas lietuviškame atžalyne, siųstų savo vaikus į šią mokyklą.

Kultūros Tarybos Prezidiumas taip pat nemažiau vertina ir Maironio šeštadieninės mokyklos neįkainuojamai didelį lietuvybės darbą ir visomis išgalėmis laiko remtina šią mokyklą, kuri ypač daug padeda tiems, kurie reguliarios mokyklos negali lankyti.

Ta pačia proga New Yorko Kultūros Tarybos Prezidiumas su pasigerėjimu konstatuoja, kad minėti Tėvų Komitetai, didelė dauguma tėvų ir ypatingai lituanistikos mokytojai parodė labai daug pasiaukojimo ir meilės lietuvybės išlaikymo darbe. Dėkodami jiems už tai, kreipiamės į visus lietuvius tėvus visame didžiajame New Yorke ir prašome:

Siųskite šiais mokslo metais savo vaikus į Apreiškimo par. mokyklą taip kad ši mūsų garbingos lietuviškos išeivijos lietuviams sukurta mokykla būtų ir vėl lietuvybės židiniu. Tos mokyklos šeimininkas Kun. Norbertas Pakalnis visa savo lietuviška širdimi visada rėmė ir remia šias pastangas. Taip pat tenelieka nei vieno lietuvių vaiko mūsų mieste, kuris nelankytų šeštadieninės mokyklos!

Dr. Henr. Lukaševičius
Prezidiumo Pirmininkas
A. Musteikis,
Vicepirmininkas
Dr. K. Krivickas,
Sekretorius
A. Bendorius
J. Kiaunė
Prezidiumo nariai

Du geri draugai po tuo pačiu stogu

MIRĖ MARIJONOS KIŽYTĖS MOTINA

Rugsėjo 7 d. rytą mirė Informacijų Centro direktorės Marijonos Kižytės motina, Barbora Ona Kižienė, buvusi Vereckaitė, gyvenusi kartu su dukteria New Yorke.

Velionė buvo 79 metų amžiaus, kilusi iš Šunskų, Marijampolės apskričio, atvykusi į Pittston, Pa., būdama 14 metų mergaitė. Šioje šalyje išgyveno 65 metus.

Velionė paliko perkis sūnus ir vieną dukterį: Antaną, Andrių, Joną, Juozą, Praną ir Marijoną. Taip pat daug anūkų ir giminių. Veik visi gyvena Pittstone.

Mirusios kūnas laidojamas Pittstono kapuose, kur ilsisi jos vyras, miręs prieš daugelį metų.

Velionės duktė, Marijona Kižytė, kaip žinoma, neseniai su kongresmanu Kerstenu išvyko į Europą. Apie motinos mirtį jai pranešta kablegrama, ir manoma, kad ji suspės grįžti laidotuvėms.

Barboros Kižienės mirtis reiškia, kad mūsų ateivių pionierių skaičius Amerikoje kasdien mažėja.

Reiškiam užuojautos velionės dukterims ir sūnams. **R.**

VIEŠA PADĖKA

Mano žmonai Uršulei Kubilienei mirus, dėkoju visiems giminėms ir draugams, dalyvavusiems jos laidotuvėse, taip pat užsakiusiems mišias, atsiuntusiems gėlių ir pareiškusiems man užuojautos sunkią liūdesio valandą. Dėkoju Viešpaties Atsimainymo parapijos kunigams, atlikiusiems mišias, taip pat Ballas Funeral Home vedėjui Albertui Balton-Baltrūnui už paskutinį patarnavimą velionei. Dar kartą nuoširdžia dėkoju visiems.

Povilas Kubilius
ir duktė Anna Carter

J. Jakubauskas, mūsų korespondentas Chicagoje, lankėsi Bostone, Worcesteryje ir New Yorke.

DĖDĖ BALAMŪTAS ŽVALGOSI

Nežiūrint kas valstybinio vairo priešakyje stovi — karalius, prezidentas ar diktatorius, — bet kuriam jų mirus, būna pasikeitimų.

Stalinui mirus ir Malenkovui įsirioglinus į Kremliaus sostą, Rusijos moterys jau gali dažyti lūpas ir nagus, kas Stalinui viešpataujant buvo draudžiama.

Pas lietuvių komius irgi pasikeitimas. Laisvės rašeivos pirmiau Dievą rašydavo iš mažos raidės, o dabar jau rašo iš didžiosios. Vadinas, kaip ir visi kultūringi žmonės.

DARBAS AR PRINCIPAS?

Man, senam amerikiečiui, ne visada suprantamos tos mūsų naujakurių peštynės. Už ką jie pešasi? Už darbus fabrikuose? Abejoju.

Gyvendami Lietuvoje, jie nesipešdavo dėl darbų valdiškose įstaigose, nes tų darbų jiems ten užtekdavo. Atvykę į Ameriką ir pradėję dirbti fabrikuose, jie taip pat nesipešė dėl darbo, nes tuo tarpu jo čia užtenka.

Ar kartais mūsų broliai naujakuriai, rašydami tuos sieksninius straipsnius laikraščiams, nesipeša dėl principų?

Atviraį pasakysiu, man krito į akį nepaliaujama kova tarp dviejų spaudos bendradarbių — Draugo ir Dirvos. Už kokias nuodėmes jiedu tų laikraščių skaitytojus kankina savo nuobodžiomis praeities sąskaitomis?

Jeigu aną dieną išėjęs į Grand strytą pasivaikščioti, nebūčiau susitikęs vieno senyvo amžiaus naujakurio, tai gal ir dabar nežinočiau tų peštynių paslapties. Dabar, bent išdalies, man aišku.

— Matai, Tamsta, dalykas yra toks, — rimtai pradėjo senas Kauno advokatas, jeigu penki skirtingų Lietuvos politinių partijų veikėjai Amerikoje pradeda piktai polemizuoti spaudoje, tai taip ir žinok, kad anksčiau ar vėliau vienam jų teks šilta vieta Amerikos Balse arba Laisvosios Europos Komitete.

O kaip jūs manote, gerbiamieji, ar anie du Dirvos ir Draugo bendradarbiai pešasi dėl principų?

Prilaikykime Pinigus Savųjų Tarpe!

REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE

X. STRUMSKIS, savininkas

322 Union Avenue,

BROOKLYN 11, N. Y.

Tel. EVergreen 7-2089

Vienintelė lietuvių degtinės ir vyno krautuvė, gyvuojanti jau 17 metų.

A. ANDRIUŠKEVICIUS
Laikrodininkas

Taisomi ir parduodami laikrodžiai, žiedai, apyrankiai, auskarai ir t. t.

485 GRAND STREET
Brooklyn 11, N. Y.

SAVINGS ACCOUNTS CORDIALLY INVITED

Latest Interest Rate 2½% A Year Credited and Compounded Quarterly

On Regular Savings Accounts
Interest starts the first of the month on sums from $25 to $10.000
Deposits made on or before the 10th business day of January. April. July and October and the 3rd business day of all other months draw interest from the first of such months if left to the end of the quarterly dividend period.

THE Kings County SAVINGS BANK

135 BROADWAY at BEDFORD AVE.
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Your Deposits in This Bank Are Fully Insured Up to $10,000.
Member Federal Deposit Insurance Corporation

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA
JUOZAS GINKUS, VEDĖJAS
TREČIADIENIAIS, NUO 9:30 IKI 10 VAL. VAK.
IŠ WWRL, 5000 kcl.
495 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y
Telefonas: EVergreen 4-9293

86th ST. CASINO TEATRAS
210 EAST 86th ST. Tel. REgent 4-0257
BUtterfield 8-0561
NUO RUGSĖJO 11 IKI 17 D. 1953
PIRMĄ SYKĮ AMERIKOJE
"Meine vier Jungens"
Dalyvauja: Kaethe Haack, Hermann Speelmans, Bruni Loebel, John Pauls Harding, Gunnar Moeller, Heinz Lausch
Wolfgang Zeller — muzika
"Sommerliebe"
Dalyvauja: Winnie Markus, Otto Wilhelm Fischer, Siegfried Breuer, Lotte Lang, Inge Konradi, Hedwig Bleibtreu
Anton Profes — muzika. Erich Engel —rež.

MIČIULIO RŪBŲ KRAUTUVĖJE

Jūs galite gauti paltų ir siūtų žemesnėmis kainomis, negu bet kurioje New Yorko krautuvėje. *Bet, svarbiausia, jūs čia turite tą patį, šimto procentų vilnos ir pirmos rūšies darbo drabužių pasirinkimą. Nueikite persitikrinti!*

E. P. MITCHELL CO.
Manufactures of
FINE CLOTHES FOR MEN
1245 BROADWAY BROOKLYN 21, N. Y.
GL 5-2246

(Green Ave. kampas, pirmame aukšte, vienas blokas nuo Gates Ave. stoties, važiuojant Broadway BMT Linija).